

**Historyk architektury i urbanistyki,
badacz dziejów miast, wykładowca, popularyzator nauki**

PREZENTACJA I DOKUMENTACJA DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ

PORTFOLIO

Architektura jest historią codzienności

Szanowni Państwo,

Jestem historykiem architektury i procesów rozwojowych miast. Pracuję naukowo w Instytucie Interdyscyplinarnych Badań Historycznych Uniwersytetu Kaliskiego im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego, działam także w Kaliskim Towarzystwie Przyjaciół Nauk i Stowarzyszeniu Historyków Sztuki. Od lat moją naukową pasją są dzieje polskich miast – większych i mniejszych: Warszawy, Kalisza czy Turku. Badania historyczne staram się łączyć z ich praktycznymi zastosowaniami (np. przy rewitalizacji czy promocji turystyki).

Poniżej znajdują Państwo prezentację mojej działalności naukowej i popularyzatorskiej: przedstawienie badań, publikacji, wystąpień, ważniejszych działań, które dotąd z sukcesem przeprowadziłem. Dzieje budowania i rozwoju miast na ziemiach polskich w XIX i XX wieku – w czasie kluczowym dla naszej obecnej cywilizacji – są moją pasją, podobnie jak wykładanie, mówienie o przeszłości, spotkania z publicznością oraz Czytelniczkami i Czytelnikami. Badanie przeszłości, aby lepiej zrozumieć teraźniejszość, codzienność – daje mi energię, której pozytywnym wyrazem są zrealizowane przeze mnie badania, publikacje, a także – rekomendacje i opinie o mojej pracy, które również znajdziecie Państwo poniżej.

ŻYCIORYS NAUKOWY

Historyk architektury i miast, doktor habilitowany nauk o sztuce, absolwent Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Warszawskiego i Collegium Invisibile.

Urodziłem się w 1988 roku w Warszawie, ale dorastałem w wielkopolskim Turku, gdzie w 2007 roku zdałem maturę w Zespole Szkół Ogólnokształcących im. Tadeusza Kościuszki. Rodzinne miasto i okolice zafascynowały mnie jako obszar nieprzebadany przez historię sztuki. W latach 2006-2011 przeprowadziłem swój pierwszy projekt badawczy: „Zabytki miasta Turku i powiatu tureckiego”, którego celem stało się opracowanie i prezentacja zabytkowej architektury miasta i okolic w formie książkowej. W roku 2007 jako laureat XXX Olimpiady Artystycznej rozpocząłem studia licencjackie w Instytucie Historii Sztuki Uniwersytetu Warszawskiego, zakończone w 2010 roku obroną pracy o historii i architekturze zespołu pałacowego hrabiów Kreutzów w Kościelcu k. Koła (pod kierunkiem prof. Waldemara Baraniewskiego). Profesjonalną edukację akademicką z zakresu historii sztuki kontynuowałem w latach 2010-2012 również w warszawskim Instytucie, kończąc studia magisterskie pomyślną obroną pracy dotyczącej relacji między architekturą dziewiętnastowiecznego ratusza kaliskiego a procesami modernizacyjnymi i politycznymi w Kaliszu przełomu XIX-XX wieku (także pod kierunkiem prof. Baraniewskiego – dyplom z wyróżnieniem). W latach 2011-2016 odbyłem studia poświęcone problemom historii architektury nowoczesnej i metodologii historii architektury w stowarzyszeniu naukowym Collegium Invisibile, stanowiącym jedną z wiodących platform wymiany wiedzy pośród wyróżniających się młodych oraz doświadczonych naukowców w Polsce.

W latach 2013-2019 przeprowadziłem gruntowne, wieloaspektowe badania naukowe w ramach studium doktoranckiego Wydziału Historycznego Uniwersytetu Warszawskiego, realizując pod opieką prof. Barbary Arciszewskiej projekt doktorski „Społeczeństwo, miasto, przyszłość. Architektura i przestrzeń nowoczesności Kalisza przełomu XIX i XX wieku”. Założenia tego projektu badawczego jak i efekty postępujących prac prezentowałem na kilkunastu sesjach naukowych i warsztatach w kraju i zagranicą, m. in. w Oksfordzie, Glasgow i Wilnie. Efektem badań doktorskich stały się również publikacje (w tym artykuł w prestiżowym „Journal of the Society of Architectural Historians”, nr 3/2017 oraz 3 pozycje książkowe o charakterze monografii lub edycji źródeł). W okresie studiów rozpocząłem też trwającą do dziś praktykę dydaktyczną wedle własnych projektów sylabusów, a także rozwinąłem współpracę naukową z różnymi instytucjami krajowymi, m. in. z samorządami, muzeami czy stowarzyszeniami naukowymi – Kaliskim Towarzystwem Przyjaciół Nauk i Stowarzyszeniem Historyków Sztuki. Doktorat obroniłem w grudniu 2019. Byłem stypendystą Uniwersytetu Warszawskiego (w tym wyjazd naukowy do Berlina), Marszałka Województwa Wielkopolskiego, otrzymałem też nagrody za swoją pracę, m. in. od Prezydenta Miasta Kalisza, Stowarzyszenia Historyków Sztuki czy Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

Współpracowałem przez kilka lat ze Społeczną Akademią Nauk w Warszawie (wykłady i ćwiczenia). Od 2021 roku pracuję naukowo w Akademii Kaliskiej (od 2023: Uniwersytecie Kaliskim), współtworząc Instytut Interdyscyplinarnych Badań Historycznych. Opublikowałem w tym czasie nowe książki o dziejach Kalisza, Turku, redagowałem kilka opracowań i czasopism, a także *Słownik architektów, budowniczych i planistów Kalisza*. W 2024 roku ukazało się moje studium *Planowanie urbanistyczne w Królestwie Polskim przełomu XIX-XX wieku. Polityki miejskie w przestrzeni* – podstawa habilitacji w naukach o sztuce (2025). Jestem autorem kilkunastu książek i kilkudziesięciu artykułów, stypendystą Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla młodych naukowców (od 2023 do 2026).

W swojej pracy staram się łączyć warsztat naukowy z żywą, popularnonaukową formą, aby wyniki moich badań mogły się przydać nie tylko specjalistom.

CZYM SIĘ ZAJMUJĘ:

- badaniami naukowymi nad architekturą XIX-XX wieku, urbanistyką i rozwojem miast;
- zajęcia dydaktyczne z zakresu historii architektury, urbanistyki, konserwacji zabytków; projektowanie studiów;
- opracowuję ekspertyzy, analizy historyczno-konserwatorskie;
- przygotowuję artykuły, opracowania, prowadzę kwerendy w archiwach;
- opublikowałem 11 autorskich książek, kilka redagowałem; wiele swoich prac udostępniam online – Academia.edu;
- zrealizowałem wiele samodzielnych projektów:: o zabytkach miasta Turku i powiatu (3-tomowe wydawnictwo, 2009 i 2014.); o architekturze i urbanistyce Kalisza przełomu XIX-XX wieku (doktorat); grant NCN Miniatura;
- chętnie prowadzę zajęcia w szkołach, wykłady otwarte, piszę foldery czy przewodniki o zabytkach;

GLÓWNE OSIĄGNIĘCIE NAUKOWE

Zredefiniowanie i poszerzenie problematyki badawczej

studiów nad architekturą i urbanistyką miast polskich przełomu XIX-XX wieku

Za swoje najważniejsze osiągnięcie naukowe uznaję konsekwentne działania na rzecz poszerzenia i krytycznego przeformułowania pola badawczego polskiej historii architektury miast w erze industrializacji przy pomocy nowych metod badawczych. Prezentując nowatorskie, interdyscyplinarne podejście metodologiczne kultury architektonicznej zaproponowałem użycie pytań i narzędzi z pola zainteresowań nowych metodologii humanistyki, szczególnie spod znaku „zwrotu przestrzennego” do badania procesów społecznych i kulturowych oraz analiz kreowania architektury, urbanistyki i politycznego funkcjonowania przestrzeni miast na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej około 1900 roku. Wychodzę tym samym poza dominujące w mojej dyscyplinie paradygmaty i typowe narzędzia o jeszcze dziewiętnastowiecznych korzeniach – aparat badań formalistycznych oraz stylistycznych, zazwyczaj widzianych na kontekstualnym i tylko pomocniczym tle historycznym. Wychodząc z odmiennego założenia, proponuję widzenie architektury jako jednej z istotniejszych form materialnego kształtowania relacji społecznych i polityki, podejmując wyzwanie analizy budynków jako procesów: projektowych, budowy i użytkowania oraz jako tekstów kultury. Tym samym nawiązuję również do dyskusji teoretycznej wokół Actor-Network Theory, szukając możliwości zastosowania nowych pytań badawczych z tego kręgu do badania XIX-XX wiecznej architektury jako funkcji przeobrażeń społeczeństwa ziem polskich.

Przedmiotami moich prac są szczególnie miasta Królestwa Polskiego. W pierwszej i nowatorskiej metodologicznie analizie naukowej projektu przebudowy i modernizacji Warszawy, sporządzonego przez artystę Antoniego Langego na początku XX wieku, wraz z prof. Barbarą Arciszewską kompleksowo pokazujemy, jak ten zapomniany do niedawna tekst rysował wizję Warszawy przyszłości jako polskiej stolicy i międzynarodowego metropolis, odnosząc tę propozycję do rzeczywistości miasta początku zeszłego stulecia¹. Lange proponował użycie architektury do stymulowania rewolucyjnych zmian społecznych, politycznych i ekonomicznych, jakie miały charakteryzować przyszłość „Wielkiej Warszawy”. A jednocześnie, swój projekt osadzał bardzo mocno w realiach politycznej opresji i konfliktu z władzami imperium rosyjskiego, kreśląc projekt daleko idącej reformy zasad funkcjonowania Królestwa Polskiego w cesarstwie Romanowów. Używał do jego sformułowania architektury i ówczesnej interpretacji jej historii, co w kompleksowy i wnikliwy sposób pokazujemy w naszej analizie, przywracając ten tekst szerszej debacie humanistycznej o sytuacji ziem polskich pod zaborami około 1900. Anglojęzyczny esej-analizę „Marzeń Warszawskich” Langego uznaję za jedno ze swoich ważniejszych osiągnięć, także ze względu na charakter tego tekstu: także jako głos w obecnie toczącej się dyskusji o polskich dyskursach miejskich w dobie Rewolucji 1905-1907 roku i o znaczeniu tych lat dla XX-wiecznej polityki w Polsce.

Natomiast Kalisza dotyczą dwa z trzech uznawanych przeze mnie za najważniejsze w dotychczasowym dorobku tekstów naukowych – książkowa monografia historyczna i zarazem analiza kulturowa projektowania, budowy i funkcjonowania w przestrzeni społecznej

¹ Arciszewska B., Górzyński M., *Urban Narratives in the Age of Revolutions: early 20th century Ideas to Modernize Warsaw*, „Artium Quaestiones” 26 (2015), 101-147.

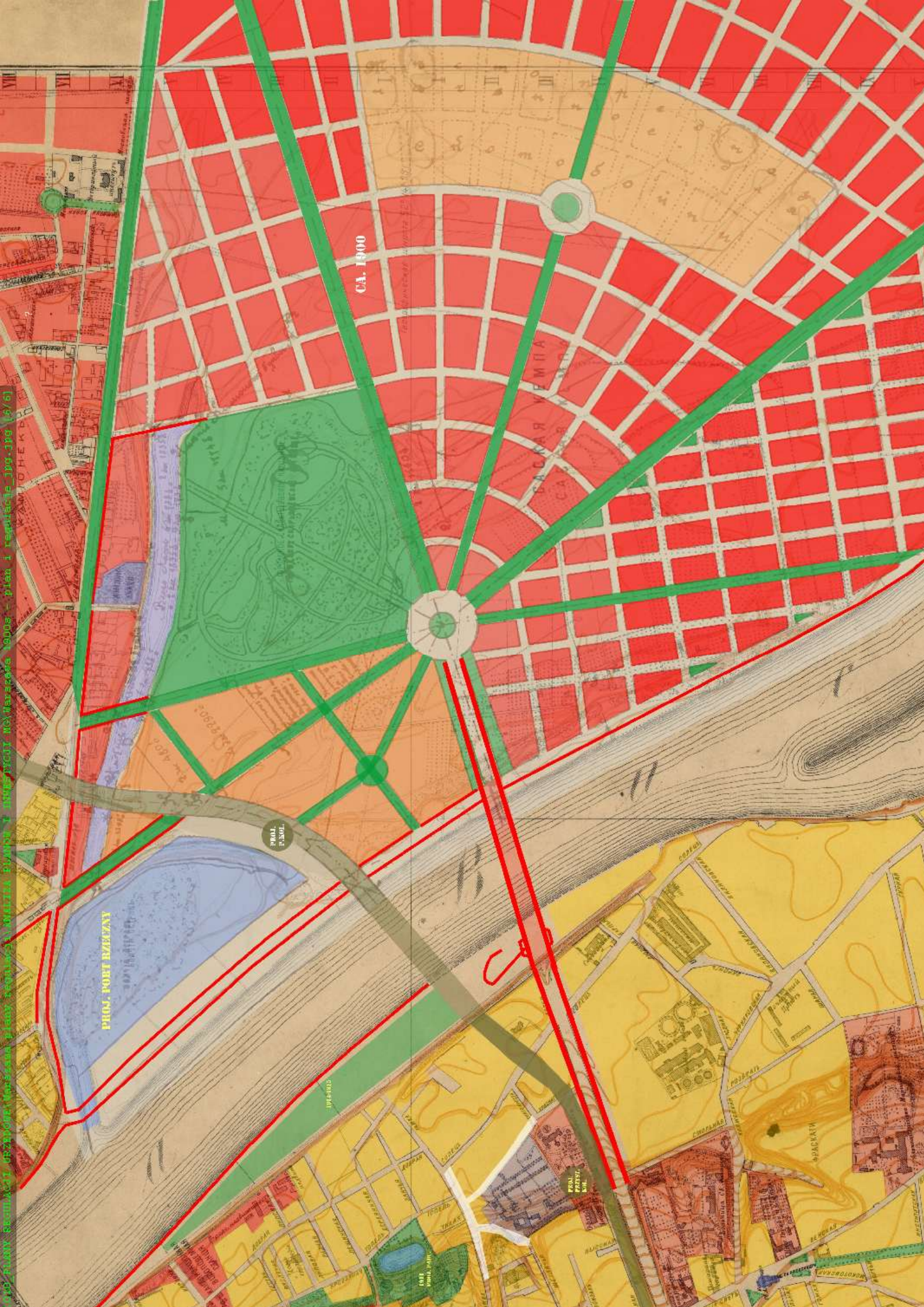
gmachu nowego teatru miejskiego z lat 1896-1900² oraz anglojęzyczne, przekrojowe studium rozwoju urbanistycznego i polityk miejskich w Kaliszu na początku XX wieku, opublikowane w międzynarodowym, prestiżowym periodyku³. Za ważne i oryginalne osiągnięcie uznaję kompleksową analizę budynków, projektów architektonicznych i modernizacyjnych zarówno poprzez podstawowy materiał historyczny taki jak źródła pisane i drukowane, ikonografię oraz plany architektoniczne, jak i przedstawienie ich jako części procesów politycznych, to jest jako narzędzi dyskusji i układów sił politycznych, tworzących się w kaliskiej sferze publicznej. Tym samym architektura i przestrzeń stają się dla mnie narzędziami analizy pola społecznego i źródłami, które historyk winien umiejętnie wyzyskać do poszukiwania odpowiedzi na pytania o relacje etniczne, imperialną politykę, dyskursy nacjonalistyczne czy budowanie tożsamości klasowych i kulturowych poprzez kształtowanie przestrzeni i użycie konkretnych konwencji historycznych czy stylistycznych do ich reprezentacji. Nowatorskim w mojej ocenie wkładem badawczym jest również próba mikro-historycznego, a jednocześnie cennego komparatystycznie przebadania historii architektury i urbanistyki Kalisza około 1900 roku jako miasta średniej wielkości, dotąd nieobecnego w dorobku historii architektury polskiej, zorientowanej długo na ośrodki wielkomiejskie jako dostarczające najbardziej spektakularnych realizacji architektonicznych. W swoich badaniach proponuję perspektywę włączającą w optykę badawczą szeroko rozumiane studia regionalne, analizując nierzadko od podstaw procesy urbanizacyjne, ich prawne, ekonomiczne i społeczne wektory – i stawiając pytania o rolę imperialnej polityki Cesarstwa Rosyjskiego dla rozwoju miast polskich i dynamiki przemian ich architektury. Zagadnienie to, związane z politycznym wymiarem dyskursów o urbanizacji i mieście w tym czasie w ogóle stanowi jedną z nowych, rozwijających się w Polsce tendencji badawczych, między innymi na gruncie nowych analiz historii planowania przestrzennego jako narzędzia politycznego, do których szeroko staram się nawiązywać w swoich pracach.

Prace te, szczególnie dzięki publikacji artykułu w czasopiśmie o ogólnoświatowym zasięgu naukowym, pomagają zrozumieć zachodzące na przełomie XIX-XX wieku procesy głębokich zmian struktur społecznych, politycznych wymiarów urbanizacji i konfliktów społecznych na środkowoeuropejskich pograniczach. Otwierają także nowe perspektywy badawcze i są zachętą dla naukowców spoza Polski do dogłębniejszego przyjrzenia się architekturze i urbanistyce naszych ziem. A także do rewizji utartych schematów interpretacyjnych czy kategorizacyjnych, funkcjonujących w tzw. „powszechnej” historii architektury zachodniej. Oczywiście, proces tego rodzaju musi być wynikiem szerokiej akcji badawczej i konsekwentnego publikowania w międzynarodowych, uznanych periodykach i wydawnictwach przez polskie zespoły badawcze. Jednak już teraz za swoje osiągnięcie uważam próbę umiędzynarodowienia własnych badań i niektórych prac polskiej historii architektury nowoczesnej, dotąd szczególnie słabo reprezentowanej na międzynarodowym forum badawczym. A przy tym, za atut wymienionych opracowań uważam próbę zaprezentowania nowatorskich możliwości interpretacyjnych, aktualnych we współczesnych dyskusjach o zwrotach metodologicznych humanistyki. Koncepcje te rozwijam w ostatnich latach na łamach kolejnych opracowań naukowych, a także w nowej, obszernej monografii urbanistycznych przemian miast Królestwa Polskiego pod rosyjskimi rządami i dominacją (1867-1915) – która ukazała się w marcu 2024 roku.

<https://uniwersytetkaliski.edu.pl/institute/institut-interdyscyplinarnych-badan-historycznych/>

² Górzyński M., *Dziewiętnastowieczny teatr w Kaliszu. Architektura i polityki kulturowe na peryferiach imperium*, 302 s., Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Kalisz 2017.

³ Górzyński M., *Urban Planning and Municipal Governance in a Period of Rapid Change: A Frontier Town in Russian Poland at the Turn of the Twentieth Century*, „Journal of the Society of Architectural Historians” [JSAH], 76 (2017), nr 3, 302-325.

KALISKIE TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ NAUK

SOCIETAS SCIENTIARUM AC LITTERARUM CALISIENSIS

oraz

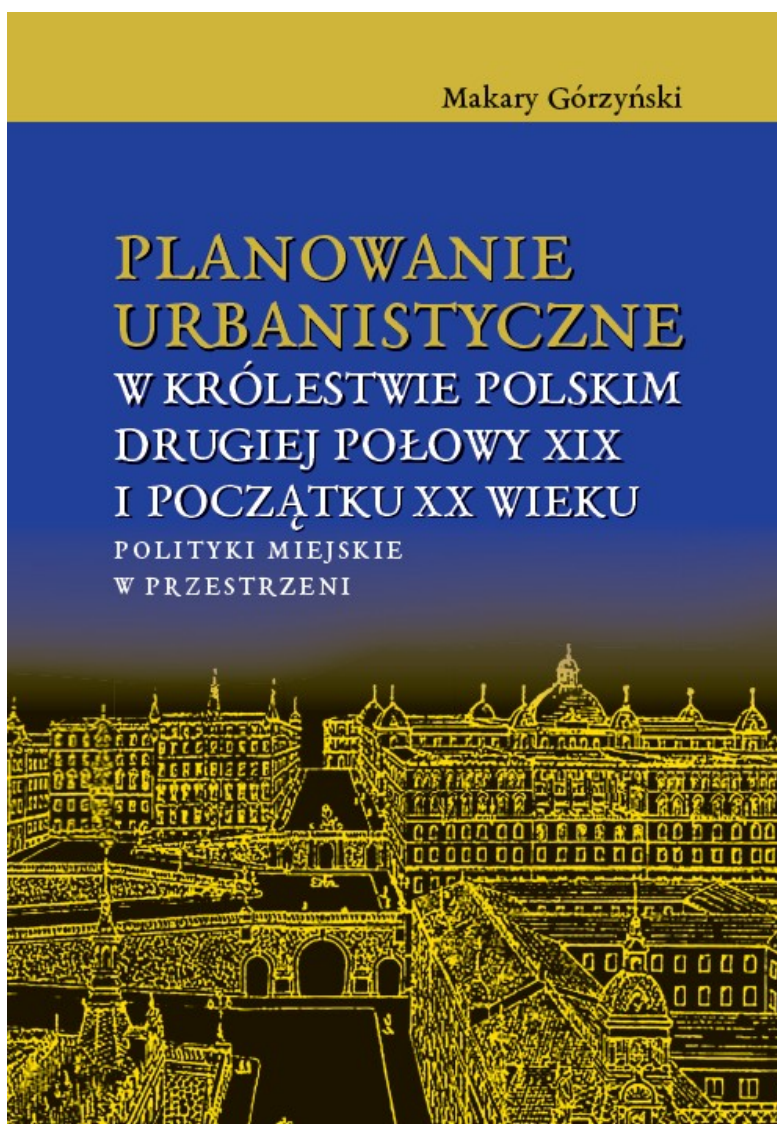
Instytut Interdyscyplinarnych Badań Historycznych Uniwersytetu Kaliskiego

prezentują

nową monografię historyczną autorstwa Makarego Górzyńskiego

**PLANOWANIE URBANISTYCZNE W KRÓLESTWIE
POLSKIM DRUGIEJ POŁOWY XIX I POCZĄTKU
XX WIEKU**

POLITYKI MIEJSKIE W PRZESTRZENI

Książka ukazała się w marcu 2024 roku nakładem Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk

Szanowni Państwo,

W niniejszym tomie Czytelnicy znajdą pierwszą w polskiej literaturze naukowej monografię planowania urbanistycznego w Królestwie Polskim przełomu XIX-XX wieku, opartą o wnikliwe studia archiwalne bibliograficzne. Książka przedstawia nie tylko zasady prawne i administracyjne ówczesnej urbanistyki w zaborze rosyjskim, ale i niesłuchanie dynamiczny rozwój polskich miast. W kilkudziesięciu studiach przypadku Autor opisuje zarówno opracowane wówczas projekty przebudowy i rozbudowy ośrodków miejskich, ale także problemy ich implementacji, konteksty polityczne i gospodarcze oraz europejskie tło tamtych pomysłów.

W książce zaprezentowano studia przypadku m.in. takich miast, jak Warszawa, Łódź, Lublin, Częstochowa, Sosnowiec, Kalisz, Piotrków Trybunalski, Radom, Kielce, Siedlce, Radomsko, Łask, Rypin, Szczepieszyń – zawierając mnóstwo ciekawych informacji dla historyków, ale i miłośników historii, kartografii czy pasjonatów urbanistyki.

Zaletą monografii jest panoramiczny obraz epoki – od miast wielkich i dużych po ośrodki prowincjonalne – oraz bogaty materiał ilustracyjny, z setkami fotografii z epoki oraz reprodukcjami map czy planów urbanistycznych.

Serdecznie zapraszamy do zapoznania się z monografią, a także do organizacji otwartych spotkań popularnonaukowych z jej Autorem, specjalistą w zakresie architektury, rozwoju miast i planowania przestrzennego przełomu XIX-XX wieku.

Makary Górzyński, historyk architektury, popularyzator wiedzy o zabytkach. Adiunkt w Instytucie Interdyscyplinarnych Badan Historycznych Uniwersytetu Kaliskiego im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego. Badacz historii architektury i urbanistyki zaboru rosyjskiego w kontekście społecznym, kulturowym i politycznym, organizator konferencji, wykładowca i popularyzator nauki; autor wielu publikacji o dziejach architektury i zabytków miast polskich. www.mgarchitecturehistorian.eu

Kontakt do Autora: www.mgarchitecturehistorian.eu / makarygorzynski@gmail.com

Wydawca: Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Kalisz 2024, 708 s., ponad 400 il., kol.

Recenzje: prof. dr hab. Irma Kozina, prof. dr hab. Miron Urbaniak

Projekt graficzny i łamanie: Lidia Łyszczak

Druk: Dangraf Kalisz

**SPRZEDAŻ W KRAJU I POZA GRANICAMI POLSKI –
WYSYŁKOWA ORAZ STACJONARNA W KALISZU**

Wydawnictwo Naukowe Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk
62-800 Kalisz pl. św. Józefa 2-4
<http://www.ktpn.org>

Wydawnictwa można nabyć w siedzibie Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk
– Kalisz, pl. św. Józefa 2-4
lub w sprzedaży wysyłkowej - kontakt: tel. 880 305 312, e-mail: ktpn.kalisz@wp.pl

DOKUMENTACJA DZIAŁALNOŚCI NAUKOWEJ I W ZAKRESIE UPOWSZECHNIANIA KULTURY

WYBRANE WYSTĄPIENIA NAUKOWE

2024-2025

Udział w dyskusji międzynarodowej na temat współczesnych wystaw historycznych dotyczących okresu III Rzeszy, program towarzyszący wystawy Iluzje wszechwładzy... w CK Zamek w Poznaniu, 6-7 grudnia 2024

Nieznane projekty rozbudowy Sosnowca z początku XX wieku okiem historyka urbanistyki, Klub Zagłębiowski – Instytut Zagłębia i Mediateka w Sosnowcu, 5 grudnia 2024.

Udział w dyskusji towarzyszącej wystawie CK Zamek w Poznaniu „Iluzje wszechwładzy. Architektura i codzienność pod okupacją niemiecką” w ramach panelu „Obrazy okupacji w Kaliszu i Łodzi”, 14 listopada 2024, Poznań, z dr Pawłem Spodenkiewiczem i dr Aleksandrą Paradowską.

Memoriał I wojny światowej w Kaliszu: prezentacja koncepcji na tle problematyki odbudowy miasta, “Kalisz-Lowanium 1914. Okrucieństwo wojny w perspektywie zniszczonych miast”, Instytut Interdyscyplinarnych Badań Historycznych Uniwersytetu Kaliskiego im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego i Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 20 września 2024, Kalisz.

Architektura i urbanistyka miast na pograniczach imperiów zaborczych na przełomie XIX-XX wieku: postulaty badań komparatystycznych, XXI Powszechny Zjazd Historyków Polskich w Białymstoku, panel Miasto i przestrzeń miejska na pograniczach państw zaborczych w długim wieku XIX, 17 września 2024, Uniwersytet w Białymstoku.

Imperium peryferii. Architektura i urbanistyka Kaliszu przełomu XIX-XX wieku, konferencja naukowa “Maria Dąbrowska. Czytanie polityczne”, Oddział MOZK Dworek Marii Dąbrowskiej w Russowie, 14 września 2024.

Town planning in the Polish Kingdom in the 1900s: mapping crisis of imperial periphery, European Association of Urban History International Conference Cities at Boundaries, University in Ostrava, 4-7th September 2024, w ramach sesji S3 Urban planning and visions of modernity at boundaries of the Late Russian Empire, współprowadzonej z prof. Kamilem Śmiechowskim

“Moja ręka uniosła się sama”. Kilka uwag o tym, jak działają monumenty propagandowe, II Kaliskie Seminarium Historii Urbanistyki i Miast, Muzeum Miasta Turku im. J. Mehoffera, 9 maja 2024 (referat w roli jednego z organizatorów)

Contested and Negotiated Toponymy of Towns in the Polish Kingdom (1860s-1915), workshop międzynarodowy “Imperial Mirrors: Toponymy of Urban Space in the Romanov Empire, 1855–1917”, NORDOST Institut, Laueneburg, 17-18 kwietnia 2024

Planowanie urbanistyczne w Królestwie Polskim przełomu XIX-XX wieku, prezentacje książki połączone z wykładami, Kalisz – KTPN, 19 marca 2024

(Nie)dyskretny urok pieniądza. Bank Państwa przy Alei Wolności w Kaliszu, „Fotoplastikon”, Centrum Kultury i Sztuki, Kalisz, 18 lutego 2024

Słownik architektów, budowniczych i planistów Kalisza – prezentacja książki, spotkanie w O/W Stowarzyszenia Historyków Sztuki, Warszawa, 6 lutego 2024

2022-2023

Real Estate as Politics: a Speculative Development in Russia-Ruled Poland, Society of Architectural Historians Annual Global Conference, 20-22 września 2023, online

Town Planning in the Polish Kingdom of the 1900s: New Perspectives, udział w sesji posterowej podczas III Ogólnopolskiej Konferencji Zdrowia Rodziny, Akademia Kaliska im. Prezydenta S. Wojciechowskiego, 18-20 czerwca 2022 (bez referatu – poster w ramach sesji prezentującej prowadzone w Akademii badania)

The Empire on Paper. Urban Planning in the Polish Kingdom at the turn of the Nineteenth and Twentieth Centuries: Imperial vs. National Politics, STATES IN BETWEEN: Architecture and Empire in East Europe and North Eurasia EAHN Thematic Conference Helsinki, 9-11 June 2023, Uniwersytet w Helsinkach

Koncepcje miejskości w planach regulacji i rozbudowy urbanistycznej w Królestwie Polskim przełomu XIX-XX wieku, konferencja ogólnopolska „Ogólnopolska Konferencja Historii Miejskiej. Miasto i miejskość na ziemiach polskich w długim wieku XIX. Społeczeństwo, przestrzeń, polityka”, WH UW, 26 maja 2023

Planowanie regulacyjne miast w systemie administracyjnym Królestwa Polskiego przełomu XIX-XX wieku: aktorzy społeczni i ich cele, „Kaliskie seminarium historii urbanistyki i miast”, Kalisz, IIBH-KTPN, 23 maja 2023

Badania nad urbanizacją pograniczy zaborczych, udział w panelu grupy roboczej historyków, przygotowujących wystąpienia na 21. Zjazd Historyków Polskich w Białymstoku, Kraków, IHS UJ, 29 marca 2023;

Trzy historie o mieście spod ziemi – prezentacja książki, seminarium magisterskie prof. A. Zabłockiej-Kos, IHS Uwr, Wrocław, 27 marca 2023

Paradoksy badań historycznych zwanych regionalnymi: głos historyka architektury, konferencja ogólnopolska „Regionalizm w dobie przyspieszenia politycznego, technologicznego i społecznego”, Politechnika Koszalińska, 17 marca 2023

Kalisz w sieci komunikacji: trasowanie miasta zabytkowego, wykład w serii „Fotoplastikon”, CKiS w Kaliszu, 12 lutego 2023

Architektura dla szkolnictwa wyższego w Kaliszu. Historia, teraźniejszość i perspektywy w polskich i europejskich kontekstach, posiedzenie naukowe Pracowni Historii Sztuki i Kultury Artystycznej KTPN, 24 listopada 2022, online;

Rynek nieruchomości dawnej Warszawy i polityki społeczne: kamienica jako symbol sukcesu i upadku miasta ok. 1900 roku, O/Warszawski SHS, 22 listopada 2022, Warszawa;

Historie znikania. Wolsztyńskie cmentarze w XX wieku i polityki pamięci, „I Interdyscyplinarny Kongres Badań nad Cmentarzami”, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, 21 października 2022, Warszawa, referat wspólnie z radcą prawnym mgrm Michałem Szlachciakiem;

Udział w dyskusji panelowej (na zaproszenie Organizatorów), kolokwium naukowe „Ruiny 1945 i potem – pamięć, dźwięk, obraz”, Pracownia Badań nad Urbanistyką i Architekturą Nowoczesną, IHS UWr, 25 czerwca 2022

Soviet War Cemeteries in Poland as Places of Imperial Memory and Power, międzynarodowa konferencja naukowa „The Place of Memory and the Memory of Place”, online, 17-19 czerwca 2022, Oxford, London Centre for Interdisciplinary Research (online)

Trasowanie Kalisza w XX wieku. Problemy komunikacyjne w urbanistyce, wykład na posiedzeniu online Pracowni Historii Sztuki KTPN, 21 kwietnia 2022; w innej wersji jako: *Trasowanie miasta zabytkowego: kaliskie uwarunkowania historyczne i perspektywy zmian*, ogólnopolska konferencja naukowa „Trasowanie miasta: samochodowe arterie komunikacyjne a urbanistyczne otoczenie zabytkowe wczoraj, dziś i jutro”, Kalisz, 9 kwietnia 2022

Z urbanistycznego archiwum: jak i kto planował miasta Królestwa Polskiego na przełomie XIX-XX wieku, wykład na seminarium mgr-dr prof. A. Zabłockiej-Kos, IHS UWr, online, 21 marca 2022

Zabytkowa architektura i pejzaże kulturowe w regionie Wielkopolski Wschodniej, wykład w Powiatowej Bibliotece Publicznej w Turku, 18 marca 2022, Turek

Hydropatia i kultura uzdrowiskowa. Sport i zdrowie w dawnym ogrodzie kaliskim, wykład dla UTW Calisia, 17 marca 2022, Collegium Novum AK, Kalisz

Legioniści Feniksa. Militaryzacja pamięci w oficjalnych przestrzeniach publicznych Kalisza międzywojennego, wykład w serii „Fotoplastikon”, CKiS w Kaliszu, 30 I 2022; nagranie: <https://www.youtube.com/watch?v=Yf97KJgmAp0>

2020-2021

Planowanie przestrzenne w miastach Królestwa Polskiego ok. 1900 roku: między urbanistyką a administracją, wykład na spotkaniu Pracowni Historii Sztuki i Kultury Artystycznej KTPN, 15 grudnia 2021, online;

Instytucje, mgławice, punkty styczności i linie ognia: działania i role społeczne historyków sztuki we współczesnym Kaliszu, ogólnopolska LXIX konferencja Stowarzyszenia Historyków Sztuki, Warszawa, 24-25 XI 2021;

Legioniści Feniksa: przestrzenie pamięci oficjalnej w międzywojennej odbudowie Kalisza, konferencja naukowa "Miasto i pamięć", 27-29 października 2021, online, organizatorzy: Instytut Historii PAN i Muzeum Miasta Gdyni;

Ośrodek Badań Regionalnych Akademii Kaliskiej. Misja placówki a możliwości współpracy ze środowiskiem bibliotekarzy, I WIELKOPOLSKIE FORUM BIBLIOTEKARZY „HISTORIA MĄDROŚCIĄ PRZYSZŁOŚĆ WYZWANIEM” Kalisz, 27 października 2021, ORGANIZATOR PBP Książnica Pedagogiczna im. A. Parczewskiego w Kaliszu

Kalejdoskop doznań i wrażeń: o parku kaliskim około 1900 roku z perspektywy historii przestrzeni, wykład naukowy dla Uniwersytetu Trzeciego Wieku „Calisia” w Kaliszu, Collegium Novum, 14 października 2021;

Blaski i cienie dawnej architektury dworskiej: historyczne badania regionalne okiem historyka sztuki, Koło Miłośników Dziejów i Tradycji Regionu w Kawęczynie, 29 czerwca 2021, Kawęczyn;

Biografia architekta na pograniczu pustki: Józefa Chrzanowskiego życie i śmierć w Kaliszu, wykład na zamówienie serii „Fotoplastikon” CKiS w Kaliszu, emisja online 14 II 2021: <https://www.youtube.com/watch?v=76ZBaktPKg0&feature=youtu.be>;

Material Turn and Architecture: Lessons for the History of Architecture, wykład w ramach Polish Week – warsztatów w projekcie międzynarodowym sieci PALAMUSTO, październik 2020 (wykład online, sesja Questions and Answers: 4 listopada, online);

2019-2020

„W starym Turku zbudowaliśmy...”. Nowe horyzonty starego miasta tkaczy po II wojnie światowej, wykład otwarty w Muzeum Miasta Turku im. J. Mehoffera, 6 marca 2020;

Kaliskie fantasmagorie XIX-XX wieku, czyli opowieść o zapomnianych wizjach przyszłości miasta, Centrum Kultury i Sztuki w Kaliszu, seria „Fotoplastikon”, 26 stycznia 2020;

Ogród cywilizacji. Dziewiętnastowieczny park miejski w Kaliszu, promocja książki, Teatr im. W. Bogusławskiego w Kaliszu, 27 grudnia 2019;

2018-2019

Miasteczko w sieci kolonialnych fantazmatów – urbanistyka i architektura w Turku okresu Warthegau. Aktorzy, plany i dyskursy hitlerowskiej modernizacji na prowincji „nowego niemieckiego Wschodu” / Eine Kleinstadt im Netz der kolonialen Phantasmen – Städtebau und Architektur in Turek zur Zeit des Warthegaus. Akteure, Pläne und Diskurse der Modernisierung in einer Provinz des „neuen deutschen Ostens”, Planowanie Nowego Wschodu. Architektura i urbanistyka pod okupacją niemiecką w Europie Środkowo-Wschodniej, Centrum Badań Historycznych PAN w Berlinie, 29.09.2019–1.10.2019;

Dyskusja o historyzmie architektury nowoczesnej w polskiej historiografii – między długim trwaniem a archiwum, Architektura w mieście, architektura dla miasta 3. Miasto a tradycja w XIX wieku: przestrzeń miasta i debaty, 29-30 listopada 2018, Zakład Historii Idei i Dziejów Inteligencji IH PAN, Warszawa;

2017-2018

Papierowa metropolia. Projekty regulacyjne dla Warszawy na przełomie XIX-XX wieku: rekonesans badawczy, wykład w Oddziale Warszawskim SHS, 30. stycznia 2018 oraz na seminarium naukowym *Urbanistyka w Polsce cz. 1* prof. A. Zabłockiej-Kos w Pracowni Badań nad Architekturą i Urbanistyką Nowoczesną w IHS-UWr, 5 lutego 2018;

2016-2017

Town Planning and Self-Determination: The 1900s Russian Poland, referat w ramach 70th Annual International Conference of the Society of Architectural Historians, Glasgow, United Kingdom, 7-11 czerwca 2017, Graduate Student Lightning Talks;

Udział w seminarium doktorskim i podoktorskim prof. Agnieszki Zabłockiej-Kos, Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego, a także przeprowadzenie warsztatów źródłoznawczych o roli prasy codziennej w badaniu historii miast przełomu XIX-XX wieku na seminarium magisterskim prof. Zabłockiej-Kos na zaproszenie Prowadzącej, 26. stycznia 2017, Wrocław;

2015-2016

„Half-Rural, Half-Urban”: Problematizing Provincial Urban Growth in Polish Kingdom at the Turn of the Twentieth Century (Case Study: Kalisz), The City and the Countryside. Transitions and Transfers in the 19th and First Half of the 20th Century, international workshop, Wilno, 22-23. czerwca 2016;

Architecture of Urban Success: Experiencing Public Elite and Middle Class Spaces of Kalisz at the turn of the 20th century, Architecture and Experience in the Nineteenth Century, International Conference, Oxford, 17.-18. marca, 2016, University of Oxford, St. John's College;

2014-2015

Urban Narrative of Political Revolution: Antoni Lange and his 1906 “The Warsaw Dreams” Project, The Creative City, 6th Annual International Conference of PHD Candidates, 13th May 2015, Ostrava, Department of Art History and Cultural Heritage. Faculty of Arts, University of Ostrava;

(Re)creating Historical Towns and Cities: Nation, Politics, Society / (Od)budowa miasta historycznego: naród, polityka, społeczeństwo, referat wprowadzający na otwarciu konferencji „(RE)CREATING HISTORICAL CITY: NATION, POLITICS, SOCIETY IN POST 1914 URBAN RESTORATIONS. Odbudowa miasta historycznego: naród, polityka i społeczeństwo w odbudowach miast europejskich zniszczonych w czasie I wojny światowej”, Kalisz 16-17 kwietnia 2015;

Unwelcome Spaces: Political Dimensions of Urban Growth in Polish Kingdom at the turn of the 20th century. Case study: Kalisz, Workshop DEBATING HERITAGE: National Connotations of Historical Matter, Wrocław 7-8 November 2014;

WYBRANE WYSTĄPIENIA POPULARNONAUKOWE

Urbanistyczna nowela o Placu Wojciecha Bogusławskiego w Kaliszu, wykład zamawiany na otwarcie kompleksu nowego Rektoratu UK, 15 marca 2025, Kalisz

Powrót nieznanego: Andrzej Kreutz Majewski i Kościelec, wystąpienie na inauguracji roku szkolnego w PLSP im. A. Kreutza Majewskiego w Kościelcu, 2 września 2024

Architektura rezydencjonalna ziemiaństwa przełomu XIX-XX wieku w krajobrazie obecnej Wielkopolski Wschodniej: przemiany, formy i funkcje, konferencja stowarzyszenia Kłodawskie Dwory w Wólce Czepowej, 22 czerwca 2024

Odbudowa kaliskich kamienic po I wojnie światowej – kwestia stylu, promocja książki śp. Mateusza Rabiegi, wystąpienie na posiedzeniu Komisji Naukowej i Pracowni Historii Sztuki KTPN, 14 marca 2023, Kalisz

„Miasto premierowskie”. Modernizacja Turku i nowa architektura z lat 1918-1939, prelekcje dla szkół podstawowych w Muzeum Miasta Turku im. J. Mehoffera, 6 marca 2020;

Architektura jest historią codzienności, wykład popularnonaukowy w Zespole Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Praktycznego w Kaczkach Średnich, 28 lutego 2020;

Miasteczko na „niemieckich ziemiach odzyskanych”: hitlerowskie plany dla Turku w latach II wojny światowej, wykłady dla szkół oraz wykład otwarty w Muzeum Miasta Turku im. J. Mehoffera w Turku, 27 września 2019;

Lśnienie Kościelca, promocja wydawnictwa *Album historyczny pałacu Kreutzów w Kościelcu*, Kościelec k. Koła, PLSP, 21 maja 2019;

Regiony architektury: historia sztuki wokół nas, prelekcja dla młodzieży ZSRCKP w Kaczkach Średnich, 20 marca 2019;

Powrót nieznanego: Andrzej Kreutz Majewski i Kościelec, sesja popularnonaukowa „Historie równoległe: Andrzej Kreutz Majewski i Kościelec”, Zespół Szkół Plastycznych w Kole z siedzibą w Kościelcu, 27. marca 2017;

Architektura dla arystokratycznego sukcesu: projekt i kompozycja zespołu pałacowego hrabiów Belzig von Kreutz z końca XIX wieku sesja popularnonaukowa „Od rezydencji do pałacu sztuki: historie Kościelca Kolskiego”, Zespół Szkół Plastycznych w Kole z siedzibą w Kościelcu, 3. października 2016;

Od rezydencji do pałacu sztuki: pałac Kreutzów w Kościelcu jako siedziba Zespołu Szkół Plastycznych w Kole, wykład na inauguracji roku szkolnego ZSP w Kole, 1. września 2016, Kościelec;

Historia architektury jako historie codzienności, wykład otwarty w ramach akcji związanej z jubileuszem 200-lecia UW „Odkryj UW”, 4 czerwca 2016, Warszawa;

Zapisane w kamieniu. Wczesnośredniowieczne kościoły romańskie na terenie obecnej Wielkopolski wschodniej okiem historyka architektury, wystąpienie podczas sesji popularnonaukowej „Chrzest Polski milowy krok ku cywilizacji. Casus Wielkopolski Wschodniej”, org. Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Centrum Kultury i Sztuki w Koninie, Konin, 16 kwietnia 2016; także w wersji zmienionej podczas analogicznej sesji rocznicowej organizowanej przez Miejski Dom Kultury w Kole, 20 maja 2016;

Miasta na papierze, czyli jak projektowano przyszłość, wykład dla Uniwersytetu Trzeciego Wieku 50+, Miejska Biblioteka Publiczna, 17 listopada 2015, Turek;

Pałac w Kościelcu Kolskim: dziewiętnastowieczna rezydencja arystokratyczna w perspektywie historii architektury, wykład dla Uniwersytetu Trzeciego Wieku 50+, Miejska Biblioteka Publiczna, 4 października 2015, Turek;

“W przededniu samorządu miejskiego w Królestwie...” - dziewiętnastowieczny gmach ratusza kaliskiego na tle problematyki rozwoju miasta przełomu XIX i XX wieku, wystąpienie w Oddziale Warszawskim Stowarzyszenia Historyków Sztuki, Warszawa, 22 stycznia 2015;

„Wczasy kaliskie” 1911-1913. Obrazy z czasów transformacji, wykład w ramach cyklu „Fotoplastikon” w Kaliszu, 18 stycznia 2015, CkiS w Kaliszu;

Katedra na wsi, czyli architektura sakralna w czasach przełomu, wykłady popularnonaukowe: 19 maja 2014, Zespół Szkół Ogólnokształcących w Turku; 17 czerwca 2014, Miejska Biblioteka Publiczna w Turku;

UDZIAŁ W ORGANIZOWANIU KONFERENCJI NAUKOWYCH

Kaliskie seminarium historii urbanistyki i miast, organizacja zamkniętego seminarium specjalistycznego w IIBH i KTPN, 2022, prowadzenie obrad, 22 maja 2023, Kalisz, ok. 20 uczestniczących; kolejne edycje w latach 2024, 2025

Trasowanie miasta: miejskie arterie samochodowe a zabytkowe otoczenie urbanistyczne wczoraj, dziś i jutro, konferencja organizowana przez KTPN i OBR AK, dyrektor programowy, pomysłodawca, dyrektor komitetu organizacyjnego, od czerwca 2021; sesja odbędzie się w czerwcu 2022 na Akademii Kaliskiej

Artistic contacts between political blocs after World War II in Central Europe: visual arts, power and cultural propaganda / Kontakty artystyczne między blokami politycznymi po drugiej wojnie światowej w Europie Środkowej: sztuki wizualne, władza, propaganda kulturowa, Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk oraz Wydział Pedagogiczno Artystyczny UAM, Kalisz, 18-19 października 2019, konferencja międzynarodowa. Udział w przygotowaniu koncepcji programowej (autorstwa Anny Tabaki) i w pracach komitetu organizacyjnego z ramienia Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, od 2017 roku. Główny koordynator.

Życie artystyczne prowincji środkowoeuropejskiej w drugiej połowie XIX i początkach XX wieku: przemiany, formy i funkcje / Artistic Life of a Province in Central Europe in the Second Half of the 19th and at the beginning of the 20th Century: Transformations, Forms and Functions, udział w przygotowaniu koncepcji programowej i w pracach komitetu organizacyjnego z ramienia Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, od 2015, 2016-2017: współpracowanie listy przyjętych zgłoszeń oraz programu końcowego sesji, współredakcja przewodnika konferencyjnego (dwujęzycznego), prace koordynacyjne i programowe oraz organizacyjne w ramach zespołu organizacyjnego sesji;

(Re)creating Historical City: Nation, Politics, Society in post-1914 Urban Restorations / Odbudowa miasta historycznego: naród, polityka i społeczeństwo w odbudowach miast europejskich zniszczonych w czasie I wojny światowej, Kalisz 16-17 kwietnia 2015, org. Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk i Wydział Pedagogiczno-Artystyczny Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza; autor programu koncepcyjnego, współkoordynacja prac komitetu organizacyjnego. Współautor przewodnika konferencyjnego;

Villa and the Senses: Wilanów 2014, konferencja międzynarodowa (asysta przy pracach programowych pod kierunkiem prof. Barbary Arciszewskiej);

UDZIAŁ W ORGANIZOWANIU KONFERENCJI POPULARNONAUKOWYCH

Współprowadzenie, wraz z Anną Tabaką, sympozjum i panelu dyskusyjnego „Zabytkowe cmentarze kaliskie jako element wielokulturowego dziedzictwa narodowego. Perspektywy i potrzeby ratowania”, organizowanego przez KTPN, Kalisz, 14 września 2017;

Organizator i współpomysłodawca sesji popularnonaukowej „Historie równoległe: Andrzej Kreutz Majewski i Kościelec”, Zespół Szkół Plastycznych w Kole z siedzibą w Kościelecu, 27. marca 2017;

Organizator i współpomysłodawca sesji popularnonaukowej „Od rezydencji do pałacu sztuki: historie Kościelca Kolskiego”, Zespół Szkół Plastycznych w Kole z siedzibą w Kościelecu, 3. października 2016;

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA

GRANTY

Udział w programie grantowym (wykonawca w grantcie) „Człowiek twórcą historii” Zjazdu Historyków Polskich w Białymstoku, 2023-2024, w zespole kierowanym przez prof. T. Kargola UJ i in., panel o historii miejskiej;

Uzyskanie finansowania w programie Miniatura NCN, edycja 5, realizacja grantu od 1 X 2021 do 1 X 2022, Akademia Kaliska im. Prezydenta S. Wojciechowskiego (kwerenda – planowanie urbanistyczne w Królestwie Polskim).

Udział w programie grantowym (wykonawca w grantcie) „Człowiek twórcą historii” Zjazdu Historyków Polskich w Białymstoku, 2023-2024, w zespole kierowanym przez prof. T. Kargola UJ i in., panel o historii miejskiej;

NAGRODY, STYPENDIA, WYRÓŻNIENIA

Stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla wybitnych młodych naukowców, 2023-2026

Honorowy Przyjaciel Miasta i Gminy Dąbie nad Nerem, 2023

Tytuł Honorowego Przyjaciela Miasta Kalisza, nadany przez Prezydenta miasta Kalisza Krystiana Kinastowskiego, 2023.

Nagroda Prezydenta miasta Kalisza Krystiana Kinastowskiego za osiągnięcia w dziedzinie ochrony dziedzictwa kultury i zabytków, w tym badań naukowych, w roku kulturalnym 2019, październik 2020;

Nagroda w konkursie Stowarzyszenia Historyków Sztuki im. ks. dr Szczęsnego Dettloffa w roku 2019 za książkę *Album historyczny pałacu Kreutzów w Kościelcu*;

Stypendium Marszałka Województwa Wielkopolskiego w dziedzinie kultury w roku 2019, przyznane na realizację projektu badawczego *Wielkie plany w małym mieście. Historia przemian urbanistycznych Turku pierwszej połowy XX wieku jako opowieść o projektach politycznych modernizacji Wielkopolski*;

Stypendium wyjazdowe w ramach Zintegrowanego Programu Rozwoju Uniwersytetu Warszawskiego, program dofinansowań wyjazdów naukowych i dydaktycznych dla doktorantów w roku 2018-2019, kwerenda i objazd naukowy do Berlina, 25 marca – 7 kwietnia 2019;

Nagroda Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk w I edycji konkursu na najlepszą książkę o Wielkopolsce, wydaną w roku 2017, w kategorii publikacji naukowych (Poznań 2018) dla wydawnictwa *Dziewiętnastowieczny teatr miejski w Kaliszu. Architektura i polityki kulturowe na peryferiach nowoczesności*, KTPN: Kalisz 2018;

Spiro Kostof Fellowship of Society of Architectural Historians, Annual Conference Fellowship, stypendium umożliwiające udział w konferencji międzynarodowej SAH w Glasgow w czerwcu 2016;

Nagroda Prezydenta Miasta Kalisza za osiągnięcia w dziedzinie ochrony dziedzictwa kulturowego i narodowego w sezonie kulturalnym 2015/2016;

Nagroda w LX konkursie Stowarzyszenia Historyków Sztuki im. ks. dr Szczęsnego Dettloffa w roku 2015 za książkę *Dziewiętnastowieczny ratusz w Kaliszu. Architektura i niezrealizowany projekt nowoczesności*;

STOWARZYSZENIA, ORGANIZACJE

Stowarzyszenie Historyków Sztuki, członkostwo od 2014 roku, Oddział Warszawski

Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, członek zwyczajny od 2011 roku, od 2011 członek Komisji Naukowej, od 2012 Pracowni Historii Sztuki i Kultury Artystycznej; od 2020 członek Zarządu i Przewodniczący Komisji Naukowej

Society of Architectural Historians, członkostwo w latach 2015-2019 i od 2023 do 2025

Collegium Invisible, absolwent (studia 2011-2015)

MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO
Marek Woźniak

Poznań, 29 czerwca 2018 roku

Pan
Makary Górzyński

Szanowny Panie

Z wielką przyjemnością składam Panu serdeczne gratulacje z okazji przyznania Nagrody Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk za najlepszą publikację o Wielkopolsce w 2017 roku w kategorii literatury naukowej.

Z pełnym przekonaniem pragnę stwierdzić, że o Wielkopolsce warto mówić, pisać i ją promować oraz na nowo odkrywać i poznawać. Jest to miejsce wyraziste, ciekawe, którego dzieje, jak i współczesne osiągnięcia tworzą niepowtarzalną regionalną tożsamość oraz charakter. Na piękno województwa składa się zarówno przyroda, jak i zabytki, współczesne osiągnięcia architektoniczne oraz dorobek kultury. Nie sposób zapomnieć przy tym o tych, którzy wpłynęli na kształt i charakter regionu, zarówno w przeszłości, jak i współcześnie. Inspiracji i tematów, z których można czerpać jest wiele. Bardzo cieszy mnie, że powstają nowe wydawnictwa, prezentujące wysoki poziom i jakość, które opisują walory, potencjał oraz oryginalność Wielkopolskiej Ziemi, przejawiające się w jej historii, kulturze, tradycji czy najnowszych osiągnięciach i kierunkach rozwoju.

Ogromnie cieszę się, że Kapituła Konkursu, która pragnie zwrócić uwagę na znaczenie literatury poświęconej regionowi, doceniła wartość książki „Dziewiętnastowieczny Teatr Miejski w Kaliszu. Architektura i polityki kulturowe na peryferiach imperium”. Publikacja jest z pewnością Pana kolejnym ważnym osiągnięciem, które potwierdzając Pańską olbrzymią wnikliwość historyczną i znakomity warsztat twórczy, pozwala nam – czytelnikom poznać niezwykłą, naznaczoną wieloma zawirowaniami losu, historię niezaprzeczalnego symbolu Kalisza – Teatru Miejskiego na przełomie XIX i XX wieku. Jestem przekonany, iż przedstawiony w niej w bardzo ciekawy, nowatorski sposób proces projektowania, budowy i społecznego funkcjonowania teatru spotka się z uznaniem zarówno badaczy kultury architektonicznej, historyków, jak również szerokiego grona odbiorców zafascynowanych życiem kulturalnym przełomu wieków.

Szanowny Panie, życzę, by przyznane wyróżnienie dostarczyło Panu wiele satysfakcji, motywując do dalszej pracy na równie wysokim poziomie i podejmowania kolejnych wyzwań, które pozwolą rozwijać Pana działalność naukową i twórczą pasję. Proszę przyjąć również życzenia wielu kolejnych sukcesów, zarówno zawodowych, jak i osobistych, dobrego zdrowia oraz optymizmu i pogody ducha każdego dnia.

Z wyrazami szacunku

Marek Woźniak

PREZYDENT MIASTA KALISZA

NAGRODA

za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej,
upowszechniania kultury i ochrony dziedzictwa narodowego
w sezonie kulturalnym 2015/2016

Szanowny Pan
Makary Górzyński

historyk architektury i miast,
popularyzator dziedzictwa historyczno-kulturowego Kalisza

Prezydent Miasta Kalisza

Grzegorz Sapiński

Kalisz, 21 października 2016 roku

Stowarzyszenie Historyków Sztuki

Jury LX Konkursu im. ks. prof. dr. Szczęsnego Dettloffa

za osiągnięcia naukowe młodych historyków sztuki
w kategorii prac publikowanych

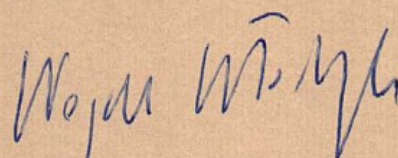
przyznało nagrodę w 2015 roku

Panu magistrowi

MAKAREMU GÓRZYŃSKIEMU

za książkę

***Dziewiętnastowieczny ratusz w Kaliszu. Architektura i niezrealizowany
projekt nowoczesności, Kalisz 2014***

Poznań, 26 listopada 2015 roku

NAGRODA

kwartalnika naukowego

„Kultura popularna”

w konkursie na najlepszy artykuł naukowy poświęcony historii polskiej kultury popularnej
towarzyszącym publikacji numeru 3(37)2013

dla

mgr. Makarego Górzyńskiego

za artykuł naukowy

„Dziewiętnastowieczny park miejski w Kaliszu. Historia, władza i komercja w przestrzeni
kultury popularnej”.

Warszawa, 23.04.2013

prof. dr hab. Wiesław Godzic

Redaktor naczelny

dr hab. Mirosław Filiciak

Z-ca redaktora naczelnego

mgr Łukasz Biskupski

Redaktor numeru

Publikacja numeru finansowana w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą "Narodowy
Program Rozwoju Humanistyki" w latach 2013-2015.

Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk

rok założenia 1857

Laudacja

Książka Makarego Górzyńskiego, *Dziewiętnastowieczny teatr miejski w Kaliszu. Architektura i polityki kulturowe na peryferiach imperium* (Kalisz 2017) została bez wątpienia zatytułowana właściwie. Nie jest bowiem jedynie skrupulatną, opartą na wszelkich możliwych rękopiśmiennych, drukowanych i wizualnych źródłach rekonstrukcją powstania i zniszczenia tego kaliskiego gmachu, ale opowieścią o tym, co znaczy architektura. Mówi o jej instrumentalnym wykorzystaniu, o społecznej ramie, którą buduje dla negocjacji przeróżnych interesów, o komunikatach jakie w niej intencjonalnie zawarto. W sensie najbardziej uniwersalnym przekonuje dlaczego warto poznawać i analizować budynki, dlaczego jedne cenimy, a innych nie, dlaczego, niektóre są naszymi przyjaciółmi, a inne znów wrogami, wreszcie dyskretnie podpowiada, aby i we współczesnym świecie przykładać do ich kreacji czy rewitalizacji wielką uwagę, bo nie są to niemi, neutralni aktorzy naszej rzeczywistości.

Autor opisał, jak powstał wzniesiony ze środków państwowych teatralny obiekt dla miejscowych elit pod wyraźnym i świadomym patronatem rosyjskich władz gubernialnych. Słusznie dostrzegł, że powstanie tej sceny nie było wyłącznie efektem zaspokojenia miejscowych społecznych potrzeb w obszarze „kultury rozrywki”, a elementem wielkiego i wieloetapowego planu modernizacji Kalisza pod opieką rosyjskiego Imperium. Tym samym tradycyjne dla historii sztuki kategorie, jak styl, architektoniczny typ czy ikonografia, zostały tu przedstawione w siatce powiązań pomiędzy polityką (i to zarówno polityką państwową i regionalną), estetyką oraz modelami kultury końca XIX stulecia. Badacz wykazał się przy tym nie tylko znakomitą wiedzą z zakresu dziejów Kalisza, ale także naukową samoświadomością, wykorzystując najnowsze tendencje badawcze, takie jak zwrot przestrzenne, studia postkolonialne, które przyłożone do, zdawałoby się, bardzo lokalnej czy wręcz prowincjonalnej problematyki, ujawniły jej ze wszech miar uniwersalny wymiar, przyczyniając się do znacznego wzbogacenia nie tylko wiedzy z zakresu historii architektury, regionu, ale skomplikowanej i zniuansowanej historii Polski w ogóle.

prof. UAM dr hab. Piotr Korduba,

Instytut Historii Sztuki UAM

<http://ptpn.poznan.pl/wp-content/uploads/2018/07/Laudacja-M.-G%C3%B3rzy%C5%84ski.pdf>

LISTA PUBLIKACJI

PUBLIKACJE KSIĄŻKOWE – MONOGRAFIE

Planowanie urbanistyczne w Królestwie Polskim drugiej połowy XIX i początku XX wieku. Polityki miejskie w przestrzeni, Kalisz: KTPN, 2024.

Miasto tkaczy. Historia przestrzeni miejskiej i zabytków architektury Dąbia nad Nerem, Dąbie nad Nerem-Kalisz 2023.

Imperium peryferii: architektura i przestrzeń nowoczesności w Kaliszu pod koniec XIX wieku, Kalisz: Wydawnictwo Naukowe Akademii Kaliskiej, 2023

Trzy historie o mieście spod ziemi. Architektura, modernizacja i niepamięć, Kalisz: Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 2022

Skok w nieznane. Procesy modernizacyjne, architektura i polityki przestrzenne w Kaliszu początków XX wieku, Wydawnictwo Naukowe Akademii Kaliskiej im. Prezydenta S. Wojciechowskiego, Kalisz 2022.

Dziewiętnastowieczny park miejski w Kaliszu: ogród cywilizacji, Kalisz: Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 2019.

Album historyczny pałacu Kreutzów w Kościelcu, Kościelec: Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych, 2019.

Dziewiętnastowieczny teatr w Kaliszu. Architektura i polityki kulturowe na peryferiach imperium, Kalisz: Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 2017.

Wczasy Kaliskie 1911-1913: obrazy z czasów transformacji, krytyczna edycja źródłowa, Kalisz: Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 2016. 2022: publikacja wersji ebook: <https://ktpnkalisz.wixsite.com/wydawnictwo/e-booki-otwarty-dost%C4%99p>

Dziewiętnastowieczny ratusz w Kaliszu. Architektura i niezrealizowany projekt nowoczesności, Kalisz: Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 2014.

Zabytki miasta Turku i powiatu tureckiego, t. II, cz. 2, *Architektura i sztuka sakralna*, Turek: Bibliotheca Turcoviana, 2014.

Zabytki miasta Turku i powiatu tureckiego, t. I, *Miasto Turek*, Turek: Bibliotheca Turcoviana, 2009.

Zabytki miasta Turku i powiatu tureckiego, t. II, cz. 1, *Rezydencje powiatu tureckiego*, Turek: Bibliotheca Turcoviana, 2009.

REDAKCJA, WSPÓŁREDAKCJA, UDZIAŁ W PRACACH REDAKCYJNYCH NAUKOWYCH TOMÓW ZBIOROWYCH

T. Miłobędzki, *Pamiętki przygodne. Wspomnienia*, oprac. red. wspólnie z W. Głowackim, przygotowanie do druku wspomnień pierwszego rektora SGGW prof. T. Miłobędzkiego, opracowanie wstępu, ilustracji itp., Kalisz: KTPN 2023

Słownik architektów, budowniczych i planistów Kalisza, pomysłodawca i redaktor słownika, koordynator programowy, twórca 70 haseł biograficznych, projekt zrealizowany w l. 2020-2023 przy wsparciu Akademii Kaliskiej i KTPN, publikacja: Kalisz: KTPN 2023

„Zeszyty Naukowe Politechniki Poznańskiej. Architektura i urbanistyka, architektura wnętrz”, nr 11/2022, trasowanie miasta, red. merytoryczny, redakcja 9 artykułów, napisanie tekstu wstępnego

Odbudowa kaliskich kamienic po zniszczeniach I wojny światowej. Problem stylu, red. książki śp. Mateusza Rabięgi – wspólnie z K. Walczakiem i A. Tabaką, wyd. Kalisz 2023

Planowanie administracyjne rozwoju przestrzennego miast w guberniach Królestwa Polskiego 1867-1915. Wybór źródeł archiwalnych (akt administracyjnych), koncepcja i redakcja materiału źródłowego w ramach grantu NCN Miniatura 5 2021-2022, tłumaczenia: J. Danik, I. Karbownik, A. Szulc, publikacja: wrzesień 2022 (jednolity plik PDF), repozytorium cyfrowe RepOD UW:

<https://repod.icm.edu.pl/dataset.xhtml?persistentId=doi:10.18150/DA22GF>

Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, nr 21, *Studia historyczne na architekturę, urbanistykę i sztukę / Studies in history of architecture, urban planning and art.*, Kalisz 2021, poświęcony architekturze i urbanistyce, redaktor merytoryczny, twórca koncepcji tomu, koordynator

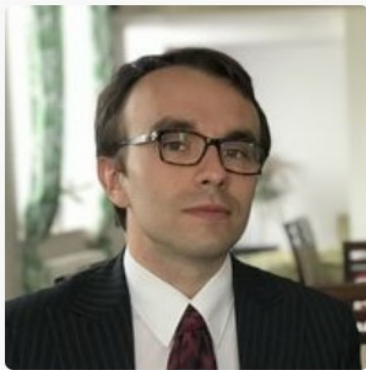
Odbudowy i modernizacje miast historycznych w pierwszej połowie dwudziestego wieku w Europie. Naród, polityka, społeczeństwo, redakcja naukowa wraz z dr Iwoną Barańską, recenzowana monografia naukowa, Kalisz 2016

Reconstructions and Modernizations of Historic Towns in Europe in the First Half of the Twentieth Century: Nation, Politics, Society, redakcja naukowa wraz z dr Iwoną Barańską, wersja elektroniczna – ebook, Kalisz 2016-2017

Early Modern Villa and the Senses, udział w redakcji tomu pod kierunkiem prof. Barbary Arciszewskiej wyd. Muzeum Pałacu w Wilanowie, Warszawa-Wilanów 2017

Przewodniki konferencyjne – dwujęzyczne opracowania pomocnicze międzynarodowych konferencji naukowych w Kaliszu, współredakcja trzech edycji (Kalisz 2015, 2017, 2019).

Makary Górzyński

University of Warsaw, Art History, PHD Candidate

Supervisors: Prof. Barbara Arciszewska, Institute of Art History and Archaeology, University of Warsaw

Address: Warsaw/Kalisz/Turek; Poland... [more](#)

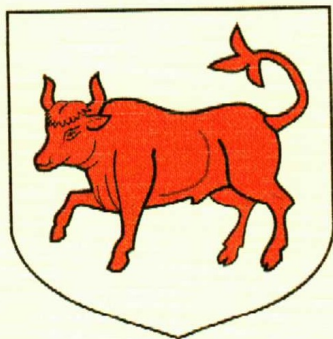
107 Followers | 49 Following | 2 Co-authors | 4,2 Publications

[UPLOAD](#)
[EDIT](#)
[CV](#)

Reconstructions and Modernizations of Historic Towns in the 20th Century: Nations, Politics, Society

[The book](#) [Our Authors](#) [Blog](#)

„Idź za swoim szczęściem, a Wszechświat
otworzy przed Tobą drzwi i tam,
gdzie dotąd były ściany”

(Joseph Campbell)

**Szanowny Pan
Makary Górzyński**

Szanowny Panie,

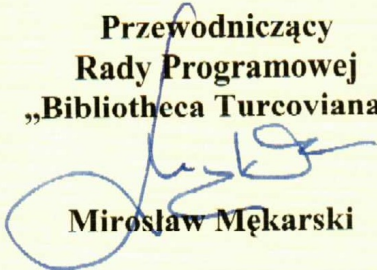
szczególna sumienność i zaangażowanie w tworzeniu dzieła o niepowtarzalnych wartościach, to jedne z wielu cech charakteryzujących Pańską osobowość.

„Zabytki Miasta Turku i Powiatu Tureckiego” to książka, na którą od wielu lat czekają społeczności miasta i powiatu, która jest skarbnicą dziejów naszego regionu, dotąd nieodkrytych i która będzie cennym nabytkiem dla naszych mieszkańców.

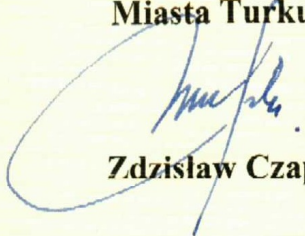
Dziękując za wspaniały dar, życzymy, aby dalsza edukacja oraz rozwój zainteresowań literackich były dla Pana źródłem satysfakcji, a trud i wysiłek owocował sukcesami.

Z wyrazami szacunku

**Przewodniczący
Rady Programowej
„Bibliotheca Turcoviiana”**

Mirosław Mękowski

**Burmistrz
Miasta Turku**

Zdzisław Czapla

Turek, dnia 12 czerwca 2009 r.

**BIBLIOTHECA
TURCOVIANA**

ARTYKUŁY, RECENZJE I SPRAWOZDANIA NAUKOWE w CZASOPISMACH I WYDAWNICTWACH ZWARTYCH

Przestrzeń i architektura miast na pograniczach ziem polskich pod zaborami na przełomie XIX-XX wieku. Postulaty badań komparatystycznych, w: *Człowiek twórcą historii*, red. C. Kukło, W. Walczak, t. 3, *Spółeczeństwo wobec wyzwań nowoczesności*, Białystok 2024, s. 475-499. [20 pkt]

Legions of the Phoenix: State-Controlled Memory and the Rebuilding of Kalisz after 1918, w: *Urban Communities and Memories in East-Central Europe in the Modern Age*, red. A. Łupienko, Routledge: Milton Park-New York 2024 (2025), s. 171-192.

Soviet war cemeteries in Poland as places of imperial memory and power. Three case studies, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej” 2024, t. 72, nr 1, s. 39-59.

Trasowanie miasta: samochodowe arterie komunikacyjne a urbanistyczne otoczenie zabytkowe dawniej, dziś i jutro – wprowadzenie, „Zeszyty Naukowe Politechniki Poznańskiej. Architektura, Urbanistyka, Architektura Wnętrz”, z. 11/2022, Poznań 2022, publikacja 6 czerwca 2023, s. 5-16 [wstęp i redakcja całego wydania, poświęconego problematyce arterii komunikacyjnych w miastach]

2022

Town Planning in the Polish Kingdom at the Turn of the Twentieth Century: Between Urbanism and Administration, „Stadtgeschichten. Ein Blog der Gesellschaft für Stadtgeschichte und Urbanisierungsforschung (GSU)”, 4 kwietnia 2022, <https://stadthist.hypotheses.org/979>, ISSN 2750-6444
[<https://stadthist.hypotheses.org/credits>]

W stronę procesualnej historii architektury. Propozycje metodologiczne, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, 2022, t. 70, nr 1, s. 97-114

Współczesne problemy instytucjonalne praktykowania historii sztuki: kaliskie studium przypadku, w: W. Włodarczyk, *Historia sztuki jako instytucja. Studia z historii sztuki*, Warszawa 2022, s. 199-212

2020-2021

M. Górzyński, *Projekt badawczy „Planowanie przestrzenne w miastach Królestwa Polskiego przełomu XIX-XX wiek: między urbanistyką i administracją”*, „Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk”, z. 21, *Studia historyczne nad architekturą, urbanistyką i sztuką / Studies in History of Architecture, Urban Planning and Art*, red. M. Górzyński, Kalisz 2021, s. 261-264.

Procesy przestrzenne i nowa architektura w Kaliszu około połowy XIX wieku – zagadnienia i postulaty badawcze, „Polonia Maior Orientalis”, tom VIII, 2021, s. 67-88

O architekturze wielkopolskich siedzib ziemiańskich raz jeszcze, „Kronika Wielkopolski”, nr 2 (176), 2021, s. 109-112; [recenzja książki J. Skuratowicza, *Dwory i pałace Wielkopolski. Styl narodowy*, Poznań 2020].

Gotyk jako medium polityki architektonicznej. Nieznane aspekty projektowania kościoła pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Turku, „Kronika Wielkopolski”, nr 1 (175), 2021, s. 54-74.

„Królewski architekt” przedmieść współczesnej Warszawy: mistyfikacje dawnych tradycji?, w: *Paragone: pasaże sztuki. Studia ofiarowane Profesorowi Lechosławowi Lameńskiemu*, red. E. Błotnicka-Mazur, A. Dzierżyc-Horniak, M. Howorus-Czajka, Lublin 2020, s. 247-264

Środowisko architektoniczno-budowlane w Kaliszu oraz realia jego funkcjonowania na przełomie XIX i XX wieku – zarys problematyki, „Polonia Maior Orientalis”, tom VII, 2020, s. 45-76

Architektura kościoła parafialnego w Kazimierzu Biskupim i jego wyposażenie, w: *Kazimierz Biskupi „Sancta Civitas”. Dziewięć wieków kościoła parafialnego pw. św. Marcina z Tours*, red. E. Matyba, Kazimie Biskupi 2020, s. 49-67

2017-2019

Plany rozwoju urbanistycznego Częstochowy z początku XX wieku: zapomniana karta poszukiwania wielkomiejskości miasta, „Almanach Częstochowy”, 2019, s. 71-103, aneks w opracowaniu Justyny Danik i wyborze autora, s. 103-138 [przedruk fragmentu tekstu *Królestwo Polskie i jego papierowe metropolie. Dwa plany regulacyjne miast z około 1900 roku: rekonesans badawczy...* na zamówienie Redakcji „Almanachu Częstochowy” i za zgodą redakcji „Zeszytów KTPN” – w celach popularyzacji wiedzy.

Papierowa metropolia? Projekty regulacyjne dla Warszawy na przełomie XIX-XX wieku: rekonesans badawczy, w: A. Zabłocka-Kos, A. Łupienko, red., *Architektura w mieście, architektura dla miasta. Przestrzeń publiczna w miastach ziem polskich w „długim” dziewiętnastym wieku*, wyd. IH-PAN, Warszawa 2019, s. 333-381.

Nowe życie zabytkowej siedziby Kreutzów w Kościele. Od rezydencji do pałacu sztuki, „Kronika Wielkopolski”, nr 1 (169), 2019, s. 79-94

Królestwo Polskie i jego papierowe metropolie. Dwa plany regulacyjne miast z około 1900 roku: rekonesans badawczy, „Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk”, nr 17, *W kręgu kaliskich badań nad sztuką i kulturą artystyczną* (2), red. I. Barańska, Kalisz 2017, s. 164-232, dostępne również online.

Rok akademicki 2017-2018

Królestwo Polskie i jego papierowe metropolie. Dwa plany regulacyjne miast z około 1900 roku: rekonesans badawczy, „Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk”, nr 17, *W kręgu kaliskich badań nad sztuką i kulturą artystyczną* (2), red. I. Barańska, Kalisz 2017, s. 164-232, dostępne również online.

Papierowa metropolia? Projekty regulacyjne dla Warszawy na przełomie XIX-XX wieku: rekonesans badawczy, w: A. Zabłocka-Kos, A. Łupienko, red., *Architektura w mieście, architektura dla miasta. Przestrzeń publiczna w miastach ziem polskich w „długim” dziewiętnastym wieku*, wyd. IH-PAN, Warszawa 2019, s. 333-381.

Rok akademicki 2016-2017

The Unwelcome Transformation: the Urbanization of Russian Poland's Frontier Town at the Turn of the Twentieth Century, „Journal of the Society of Architectural Historians” [JSAH], 76, nr 3, 302-325

Rok akademicki 2015-2016

Architektura, nacjonalizm i „reakcyjny modernizm” - głos krytyczny, esej/recenzja „Miejsce. Sztuka i architektura polska XX i XXI wieku”, 1, Warszawa 2015, 44-64.

Lewiatan czy Arka? Wybrane interpretacje bazyliki licheńskiej we współczesnej polskiej krytyce i historiografii architektury, „Konińskie Studia Muzealne”, 10, Konin 2015, 91-102.

Urban Narratives in the Age of Revolutions: early 20th century Ideas to Modernize Warsaw, wspólnie z prof. Barbarą Arciszewską, „Artium Quaestiones”, 26, Poznań 2016, 101-148.

*Konferencja naukowa “(Re)creating Historical City: Nation, Politics, Society in post-1914 Urban Restorations / (Od)budowa miasta historycznego: naród, polityka i społeczeństwo a rekonstrukcje ośrodków zniszczonych w czasie pierwszej wojny światowej”. Kalisz, 16-17 kwietnia 2015 r., sprawozdanie, w: Jarosław Durka, red., *Ziemiaństwo kaliskie, wielkopolskie i polskie w XIX i XX wieku*, „Zeszyty Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk”, 15, Kalisz 2015, 252-260.*

Rok akademicki 2014-2015

*Uzdrowisko w centrum przemysłowego miasta? Hydropatia w Kaliszu i budowanie „kultury atrakcji” nadgranicznej stolicy przed 1914 rokiem, w: B. Płonka-Syroka, L. Czyż, A. Syroka, K. Sudoł (red.), *Uzdrowiska w procesie modernizacji (XIX-XXI wiek)*, Wrocław 2014, 165-182. (złożone 2014),*

Aleksander Łupienko „Przestrzeń publiczna Warszawy w pierwszej połowie XIX wieku”, Warszawa 2012, recenzja złożona i przyjęta do druku w „Studiach Historycznych”, nr 2/2014, Rok LVII, s. 270-275 (złożona 2014)

Siedziba szlachecka w Chylinie, „Kronika Wielkopolski”, 2014, nr 3, s. 57-68. (złożona 2013)

Rok akademicki 2013-2014

Dziewiętnastowieczny park miejski w Kaliszu. Historia, władza i komercja w przestrzeni kultury popularnej, „Kultura popularna”, 2014, 3, s. 46-61; tekst wyróżniony nagrodą Redakcji „Kultury Popularnej” .

*Między sanatorium a parkiem rozrywki. Architektura najmłodszego polskiego uzdrowiska w Uniejowie jako przestrzeń „ekonomii wrażeń”, w: B. Płonka-Syroka, A. Kaźmierczak, *Kultura uzdrowiskowa na Dolnym Śląsku w kontekście europejskim*, t. II, Wrocław 2013, s. 81-109.*

Lata 2009-2013

Przestrzeń postkolonialna? Gmach Starostwa Powiatowego w Turku i nieurzeczywistnione projekty przebudowy miasta z okresu okupacji hitlerowskiej na tle XX-wiecznej idei dzielnicy zachodniej, „Konińskie Zeszyty Muzealne”, t. 8, 2013, s. 63-79.

Architekt Józef Chrzanowski. Przyczynek do studiów nad kulturą architektoniczną Kalisza końca XIX wieku, „Zeszyty Naukowe Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk”, z. 12, 2011. s. 76-96.

Kościół parafialny w Dobrej na tle wybranych przykładów architektury sakralnej z przełomu XIX i XX wieku w dawnej guberni kaliskiej, „Kronika Wielkopolski”, 2011, nr 2, s. 74-82.

Od biografistyki do wulgaryzacji. Czym jest malarstwo Fridy Kahlo w świetle jej współczesnego mitu?, „Rerum Artis. Rocznik Studentów IHS-UW”, 2010, nr 5, s. 90-103.

Nieistniejący pałac Pułaskich w Grzymiszewie, „Kronika Wielkopolski”, 2009, nr 3, s. 101-107.

REDAKCJA OPRACOWAŃ POPULARNONAUKOWYCH

Historie równoległe. Andrzej Kreutz Majewski i Kościelec Kreutzów. Materiały z sesji popularnonaukowej zorganizowanej przez Zespół Szkół Plastycznych w Kole w pałacu w Kościelcu pow. kolski w dniu 27 marca 2017 roku, Kościelec k. Koła 2017

Od rezydencji do pałacu sztuki: historie Kościelca Kolskiego. Materiały z sesji popularnonaukowej zorganizowanej przez Zespół Szkół Plastycznych w Kole w pałacu w Kościelcu pow. kolski w dniu 3 października 2016, Kościelec k. Koła 2016

ARTYKUŁY POPULARNONAUKOWE

Secesyjna kamienica kaliskiego architekta, „Spotkania z zabytkami” 2021, nr 5-6, s. 40-44

Turkowskie promenady – myśląc o ekologii miejskiej [tyt. od Redakcji: *Turek, historia oraz potrzeby miejskiej ekologii*], „Echo Turku”, nr 51 (1404), 2020, s. 8-9

Lśnienie Kościelca, „Forum Akademickie”, 2019, nr 10, s. 69-71.

Powrót Nieznanego: Andrzeja Kreutza Majewskiego związki z Kościelcem, w: Makary Górzyński, red., *Historie równoległe. Andrzej Kreutz Majewski i Kościelec Kreutzów. Materiały z sesji popularnonaukowej zorganizowanej przez Zespół Szkół Plastycznych w Kole w pałacu w Kościelcu pow. Kolski w dniu 27. marca 2017 roku*, Kościelec k. Koła 2017, s. 26-31.

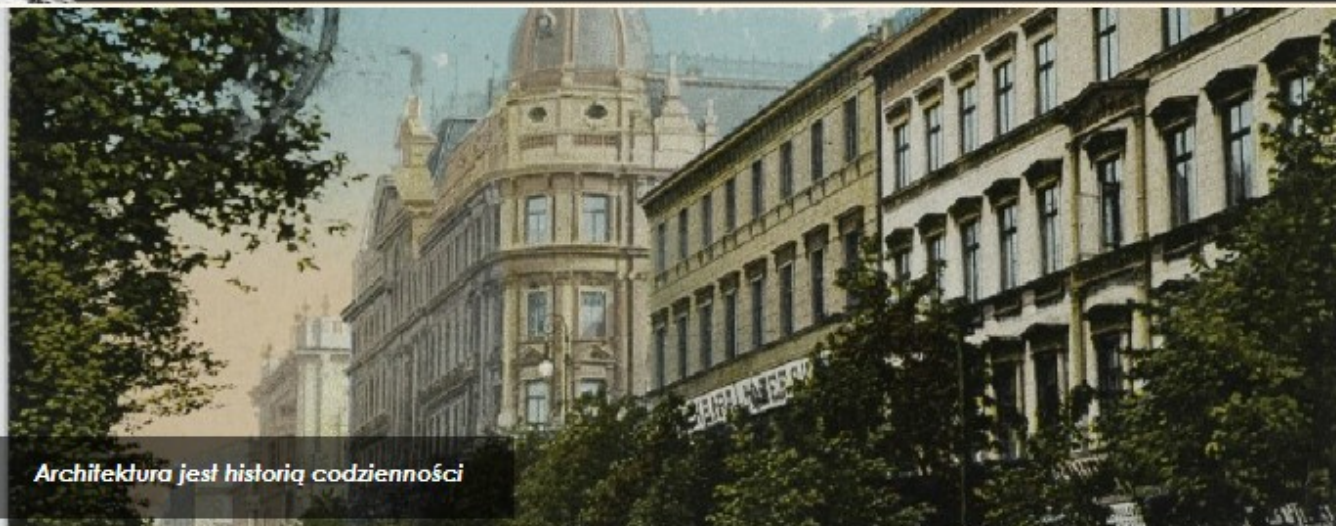
Architektura dla arystokratycznego sukcesu: projekt i kompozycja zespołu pałacowego hrabiów Belzig von Kreutz z końca XIX wieku, w: Makary Górzyński, red., *Od rezydencji do pałacu sztuki: historie Kościelca Kolskiego. Materiały z sesji popularnonaukowej zorganizowanej przez Zespół Szkół Plastycznych w Kole w pałacu w Kościelcu pow. kolski w dniu 3 października 2016*, Kościelec k. Koła 2016, s. 16-19.

Pałac w podwórzcu, „Spotkania z zabytkami”, 2014, nr 1-2, s. 26-33.

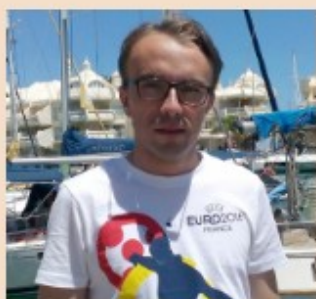
Miasto historyczne w procesie zmian, „W Uniejowie”, 2012, nr 52, s. 6-7.

Architektura nowych tożsamości, „W Uniejowie”, cz. 1, 2012, nr 50, s. 5-7; cz. 2, 2012, nr 51, s. 6-7.

Marzenie o królestwie słońca i wody... (cz. 2). *Nostalgia fotografii, czyli wspomnienie „Walentyńki” nad Wartą*, „W Uniejowie”, 2011, nr 48, s. 5-7.

Architektura jest historią codzienności

MakaryGorzynski

Biogram / Pola badawcze

Publikacje

Aktywność naukowa

Konstelacja

INFORMACJE KONTAKTOWE

makarygorzynski@gmail.com

Dossier (ENG)

Curriculum Vitae

Zaproszenie do podróży

Jestem historykiem architektury, doktorantem Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Warszawskiego. Specjalizuję się w tematyce dotyczącej XIX-XX wieku, w kręgu cywilizacji euroatlantyckiej. Zajmuję się także popularyzacją nauki i wiedzy, tematyką ochrony zabytków i turystyką. Zapraszam do zwiedzania strony, lektury tekstów i skorzystania z biblioteki projektów.
Makary Gorzyński

"...analiza dzieła sztuki czy zjawiska kulturowego, będących wyrazem wielowymiarowej myśli ludzkiej, nigdy nie może zostać uznana za ostateczną. Każdy z nas, każde pokolenie i każda kultura może dokonywać reinterpretacji dzieł sztuki i odnawiać ich nowe znaczenia. (...) kiedy mówimy o analizie przeszłości czy praktyk kulturowych, nie poruszamy się w kategorii prawdy czy fałszu, ale wnikliwości patrzenia."

Anne D'Alleva, *Metody i teorie historii sztuki*, Kraków 2008, s. 15.

Model otwartej nauki

"...nauka polska ciągle tkwi w starym, modernistycznym modelu komunikacyjnym, w którym obowiązywał klarowny podział pracy: uczeni prowadzą badania, których wyniki komunikują za pomocą wyspecjalizowanych kanałów, jak recenzowane czasopisma naukowe i konferencje. Upowszechnianie wyników badań to domena innej specjalności, popularyzacji, którą zajmują się profesjonaliści-dziennikarze i mający zbyt dużo czasu naukowcy (w domyśle: ci, którzy już niczego nie osiągnęli w nauce). Model ten jest niezwykle trwały."

Edwin Bendyk, *Wiedza dla wszystkich?*, w: *Przewodnik po otwartej nauce*, Warszawa 2009, s. 12-14

ACADEMIA

COLLEGIUM
INVISIBILE

STOWARZYSZENIE
HISTORYKÓW
SZTUKI

Instytut
Historii
Sztuki

ARCHITECTURAL
HISTORIES
POLAND

TUREK

www.mgarchitecturehistorian.eu

www.uw.academia.edu/MakaryGorzynski

Dr hab. Barbara Arciszewska
Associate Professor

Instytut Historii Sztuki
Uniwersytet Warszawski
Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa, Poland
Tel: +48 22 552 0406
Fax: +48 22 828 2130

August 11, 2015

TO WHOM IT MAY CONCERN

I have known **Mr Makary Górzyński**, a graduate of the Institute of Art History at Warsaw University for the past eight years. He enrolled in a number of courses I offered at the University, including a course on *Architecture and Urban Planning in Early Modern Europe* (taught in English), *Villa and Villeggiatura*, *History of Art History*, and *Methodologies of Art History* where he had an opportunity to get acquainted with the most recent methodological approaches to art and architecture. He was also a student of mine in the Collegium Invisibile (2011/2012), a special tutorial system offered to the most promising students. Mr Górzyński has since advanced to become a doctoral student at Warsaw University (2013) and is currently writing under my supervision a dissertation provisionally entitled *The City, society and the future: architecture and the spaces of modernity in Calisia at the turn of the 20th century*.

Throughout his studies, Mr. Górzyński has proven to be an exceptionally gifted as well as diligent and hard-working student, fulfilling all the requirements of each course with excellent results. While exploring a demanding field of recent methodologies, he has demonstrated capacity for abstract theoretical thought, rigorous intellectual inquiry as well as independent judgment. He has shown outstanding ability for critical appraisal of literature and he remarkably well defines the strengths and weaknesses of scholarly arguments he examines. His particular asset is his superb command of critical theory, and competence in exploring associations between diverse cultural phenomena and architecture, as proven by his numerous publications.

Mr Górzyński has shown a long-term commitment to the study of architecture and urban planning around 1900, with his M.A. and Ph.D. theses as well as his published work focusing on this area. His other scholarly pursuits include methodology of architectural history, history of social reform movements and their impact on modern housing, as well as issues of colonial ideologies and their

significance for architecture. Mr Górczyński participated in a number of international and national conferences and was involved in various research activities in Poland in the past few years, including organization of an international symposium in Calisia (*Re)creating Historical Towns and Cities* (2014) and collaboration on a major conference in Wilanów Palace Museum (*The Early Modern Villa. Senses and Perceptions versus Materiality*) (2014). He has also been involved in teaching at the Institute of Art History, with independently developed courses focusing on architectural theory and practice.

Mr Górczyński has very good command of English and expresses himself competently in writing and in speech. Indeed, he has already submitted for publication a number of papers in English (as co-author: "Urban Narratives in the Age of Revolutions: Early 20th century Ideas to Modernize Warsaw", for *Artium Questiones*, for instance). He is also fairly fluent in German and has some knowledge of Russian, French, and Italian. His computer skills are also on a very good level.

Because Mr Górczyński's intellectual skills are backed by remarkable drive and determination to develop his scholarly interests, I have no doubt that he would be an excellent candidate for your programme and would make the best possible use of the support offered. I can, therefore, wholeheartedly recommend Mr Makary Górczyński to your institution. I am sure that his scholarly potential and his personal qualities make him an outstanding candidate, and I wish him all the best in his future endeavours.

Should you have any further queries regarding Mr Górczyński's academic records, please contact the Institute at your convenience.

Sincerely,

Prof. Barbara Arciszewska
Institute of Art History,
Warsaw University

Dr hab. Agnieszka Zabłocka-Kos, prof. UWr
Instytut Historii Sztuki
Uniwersytet Wrocławski
Ul. Szewska 36
50-139 Wrocław
Tel +4871 3752510 Fax +4871 3752510
E-mail: Zablocka-Kos@uni.wroc.pl

Wrocław 28.06.2014 r.

OPINIA

Pan mgr Makary Górzyński jest absolwentem Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Warszawskiego oraz aktualnie doktorantem dr hab. Barbary Arciszewskiej w tymże Instytucie. Z Panem Górzyńskim pracowałam w roku akademickim 2013/2014 w ramach tutorialu zleconego przez Collegium Invisibile w Warszawie (<http://www.ci.edu.pl/pl>). Nasza współpraca dotyczyła zagadnień historii architektury i urbanistyki XIX i XX wieku ujętych w szerokich kontekstach politycznych, społecznych i narodowych. W ramach konsultacji miałam możliwość zapoznania się z dorobkiem naukowym Pana Górzyńskiego, z jego publikacjami książkowymi dotyczącymi zabytków powiatu tureckiego oraz złożonymi do druku monografiami ratusza kaliskiego i pałacu w Kościelcu Kolskim, a także licznymi artykułami naukowymi. Wynikiem naszego tutorialu jest artykuł przygotowany w języku angielskim do publikacji w jednym z liczących się czasopism fachowych poświęconych architekturze. Doświadczenie badawcze Pana Górzyńskiego znalazło odbicie w jedenastu dojrzałych i ze znanstwem napisanych artykułach naukowych (w tym cztery złożone do druku) oraz siedmiu popularnonaukowych, a także w licznych udziałach w konferencjach naukowych. Podczas organizowanych przez mnie konferencji, seminariów i wyjazdów ze studentami studiów magisterskich i doktoranckich Pan Górzyński dał się też poznać jako wytrawny dydaktyk oraz przekonujący dyskutant. Posiada także świetną stronę internetową, na której umieszcza nie tylko własne prace badawcze, ale także m.in. refleksje dotyczące architektury www.mgarchitecturehistorian.eu

W ciągu roku wspólnej pracy Pan mgr Makary Górzyński wykazał się znakomitą wrażliwością naukową, krytycznym czytaniem i analizą źródeł i publikacji fachowych, a także dojrzałością sądów i ocen. Jego ogromna wiedza i zdolność krytycznej i syntetycznej refleksji pozwala niewątpliwie zaliczyć Pana Górzyńskiego do grona najwybitniejszych w Polsce młodych badaczy XIX- i XX-wiecznej architektury, urbanistyki i przestrzeni publicznej w Europie Środkowej i Wschodniej. Niewątpliwie owe zdolności, predyspozycje badawcze oraz zadatki na wybitnego naukowca powinny być uzupełnione dłuższymi studiami zagranicznymi w celu współpracy z wybitnymi profesorami zajmującymi się podobną tematyką badawczą. Dłuższy staż zagraniczny umożliwiłby też Panu Górzyńskiemu pracę w dobrych bibliotekach i zapoznanie się z aktualnym stanem badań na temat architektury XIX i XX wieku w krajach europejskich i Ameryce.

Ze swojej strony wyrażam bardzo pozytywną opinię o dotychczasowym dorobku i osiągnięciach naukowych mgr Makarego Górzyńskiego.

Agnieszka Zabłocka-Kos

Kalisz | 5 listopada 2019 r.

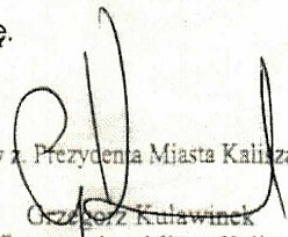
REFERENCJE

Pan Makary Górzyński w okresie od 15 kwietnia do 15 maja 2019 roku na zlecenie Miasta Kalisza opracował ekspertyzę historyczną dotyczącą rejonu ulic Wojciecha Jabłkowskiego i Podgórze w Kaliszu na potrzeby opracowania Miejscowego Planu Rewitalizacji.

Opracowanie zostało przygotowane profesjonalnie, z należytą dbałością i starannością. Współpraca z Wykonawcą przebiegała sprawnie i bez problemów. Autor opracowania wykonał pracę terminowo, uwzględniając uwagi Zamawiającego.

Pan Makary Górzyński wykazał się niezwykle szczegółowym i dogłębnym przygotowaniem merytorycznym oraz bardzo dużym zaangażowaniem. Nasza współpraca przebiegała bez żadnych problemów, a kontakty z Panem Makarym były życzliwe i serdeczne. Mogliśmy w każdej chwili liczyć na dodatkowe wyjaśnienia i pomoc w kwestiach, w których mieliśmy wątpliwości.

W związku z powyższym polecamy Pana Makarego Górzyńskiego, jako rzetelnego i profesjonalnego wykonawcę.

w z. Prezydenta Miasta Kalisza
Grzegorz Kulawinek
Wiceprezydent Miasta Kalisza

EKSPERTYZA W ZAKRESIE HISTORII REJONU ULIC PODGÓRZE
I JABŁKOWSKIEGO W KALISZU Z OCENĄ WALORÓW URBANISTYCZNO-ARCHITEKTONICZNYCH
ZESPOŁU PRZESTRZENNEGO

Makary Górczyński

historyk architektury, doktorant w Instytucie Historii Sztuki Uniwersytetu Warszawskiego,
członek Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk i Stowarzyszenia Historyków Sztuki;
www.mgarchitecturehistorian.eu; makarygorzynski@gmail.com

**EKSPERTYZA W ZAKRESIE HISTORII REJONU ULIC PODGÓRZE
I WOJCIECHA JABŁKOWSKIEGO W KALISZU Z OCENĄ
WALORÓW URBANISTYCZNO-ARCHITEKTONICZNYCH
ZESPOŁU PRZESTRZENNEGO**

Zamawiający: Urząd Miasta w Kaliszu (Miasto Kalisz), Główny Rynek 20, 62-800 Kalisz;
Biuro Rewitalizacji, Wydział Rozwoju Miasta; osoba reprezentująca Zamawiającego:
Marcin Wolniak, tel. +48 62 7654 368;

**2. Zarys kształtowania się i przemian urbanistyczno-architektonicznych
obszaru zabytkowego**

2.1. Okres przed parcelacją i powstaniem przedmieścia mieszkaniowego

Analizowany obszar, zlokalizowany w odległości około 700 metrów na południowy-zachód od serca trzynastowiecznego miasta lokacyjnego – Głównego Rynku – do początków XX wieku pozostawał poza obrębem zabudowy i granic Kalisza. Od wschodu sąsiadował z południowym przedmieściem miasta, rozciągniętym wzdłuż traktu do Wrocławia – Przedmieścia Wrocławskiego (obecnie ulica Śródmiejska). Na południe od ufundowanego w pierwszej połowie XVI wieku kościoła i klasztoru franciszkanów-reformatów (św. Józefa i św. Piotra z Alkantary) oraz kościoła szpitalnego i cmentarza św. Trójcy znajdowało się skrzyżowanie szlaku wrocławskiego z drogą wiodącą z zachodu – od wsi Dobrzec, Ogrody i Kościelnej Wsi – na wschód, do Czaszek i dalej do Rypinka, Starego Miasta, Zawodzia oraz Piwon. Wspomniana droga z Kalisza na zachód, rozwidlająca się po około 330 metrach na trakt do Dobrzec, Ogrodów i Kościelnej Wsi (obecnie ulica Harcerska) istniała już w drugiej połowie XIII stulecia. Według Alfreda Kaczmarka, do XVI wieku była to droga drugorzędowego znaczenia, aż do momentu gdy szlak kalisko-poznański przez ulicę Stawiszyską stracił na znaczeniu i wykształciło się połączenie Kalisza i Poznania przez Kościelną Wieś-Pleszew-Kotlin-Jarocin-Nowe Miasto¹⁰. Szlak ten ułożono w dogodnym miejscu, u podnóża pagórkowatego, przeciętego w kilku miejscach jarami rozległego terenu, nachylonego od południa w kierunku doliny rzeki Prosnicy. Po jego północnej stronie rozpościerały się obszary zalewowe dolnego tarasu, ciągnące się od wsi Ogrody do Starego Miasta i Zawodzia i przecinane starymi kanałami rzeki oraz podmokłymi łąkami.

Zob. <https://www.rewitalizacjakalisz.pl/?p=4707>

Kalisz, dnia 20 lutego 2019 roku

REKOMENDACJA

Centrum Kultury i Sztuki w Kaliszu zaświadcza, że od wielu lat organizuje cieszący się dużym zainteresowaniem mieszkańców cykl wykładów popularno-naukowych o dawnym Kaliszu, pt. „**FOTOPLASTIKON. KALISZ NA FOTOGRAFIACH XIX I XX WIEKU**”. Przeglądając się starym fotografiom, stanowiącym integralną część spotkań, uczestnicy poznają historię naszego wielokulturowego grodu oraz śledzą niezwykle losy jego mieszkańców.

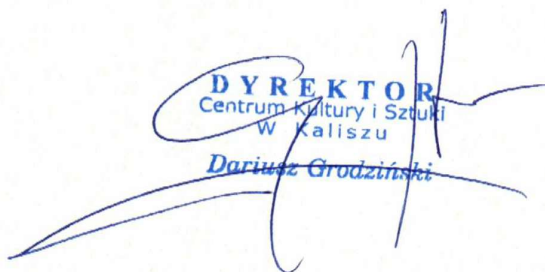
Jednym z prelegentów Fotoplastikonu jest **MAKARY GÓRZYŃSKI** – wielki entuzjasta naszego miasta, znakomity historyk architektury i miast, pracownik naukowo-badawczy, popularyzator nauki i wiedzy oraz autor wielu publikacji, w tym wyróżnionej nagrodą Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk w kategorii literatury naukowej książki „Dziewiętnastowieczny teatr miejski w Kaliszu”.

Tematyka dotychczasowych wykładów **Makarego Górzyńskiego** była różnorodna i zaspokajała potrzeby najbardziej wymagającego odbiorcy. Z sukcesem zrealizowane zostały następujące tytuły:

- 1) „Dziewiętnastowieczny ratusz kaliski, czyli w przededniu samorządu miejskiego w Królestwie” (styczeń 2013 r.),
- 2) „Wczasy kaliskie 1911-1913, albo obrazy z czasów transformacji” (styczeń 2015 r.),
- 3) „XIX-wieczny teatr miejski w Kaliszu. Architektura i polityki kulturowe na peryferiach imperium” (styczeń 2017 r.),
- 4) „Ogród cywilizacji. Park kaliski na przełomie XIX i XX wieku okiem historyka” (styczeń 2018 r.),
- 5) „Pięknie, wygodnie – a może, czy w ogóle? Jak się mieszkało w Kaliszu początków XX wieku” (styczeń 2019 r.).

Od lat spotkania z **Makarym Górzyńskim** gromadzą komplet publiczności, która zachwycona prezentowaną wiedzą młodego historyka z niecierpliwością oczekuje kolejnych wydarzeń z jego udziałem. Dzięki tak znakomitej osobowości naukowo-badawczej Centrum Kultury i Sztuki w Kaliszu może zaspokajać najbardziej wymagające oczekiwania, tym samym oferując publiczności prawdziwą ucztę intelektualną.

Makary Górzyński to niezwykle kompetentny, cechujący się wysoką kulturą osobistą specjalista, który niewątpliwie posiada także umiejętność nawiązywania znakomitej interakcji z publicznością. Warto podkreślić także, że w rzetelny i profesjonalny sposób, na każdym poziomie realizacji zadania współpracuje z organizatorem.

DYREKTOR
Centrum Kultury i Sztuki
w Kaliszu
Dariusz Grodziński

TAKIEJ KULTURY NAM TRZEBA

Centrum Kultury i Sztuki w Kaliszu
Łazienna 6, 62-800 Kalisz, tel. 62 765 25 00, fax 62 767 23 18
NIP 618 004 43 14, ALIOR BANK S.A. 87 2490 0005 0000 4530 5325 5590
www.ckis.kalisz.pl

INSTYTUCJA
KULTURY
SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

KALISKIE TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ NAUK

SOCIETAS SCIENTIARUM AC LITTERARUM CALISIENSIS

62-800 KALISZ, UL. BANKOWA 9

e-mail ktpn.kalisz@wp.pl

www.ktpn.kalisz.pl

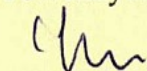
Szanowny Pan
Makary Górzyński
Warszawa

W imieniu Zarządu Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk pragniemy z wielką serdecznością podziękować Szanownemu Panu za aktywną działalność w naszym stowarzyszeniu. Jego idea, jaką jest ukształtowanie w starym Kaliszu ośrodka naukowego i akademickiego, realizuje się poprzez działania ludzi, a zatem między innymi Pana pracę na rzecz kaliskiej nauki, w jej regionalnym, ale i uniwersalnym wymiarze.

Już od trzydziestu lat Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk stanowi ośrodek wymiany myśli i miejsce, w którym efekty działań naukowych uzyskują kształt wydawniczy. Jeśli można przypisać towarzystwu w tej mierze sukcesy, to zawdzięczamy je ludziom pracującym bezinteresownie na wielu polach działalności naszego stowarzyszenia naukowego.

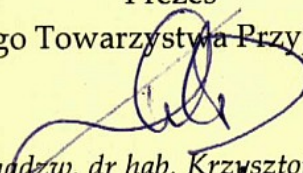
Oceniając dzisiaj trzydzieści lat naszej wspólnej pracy, pragniemy najserdeczniej podziękować Panu za utożsamianie się z naszym towarzystwem i aktywność działań, która buduje bliskie nam wszystkim wartości. Będziemy wdzięczni za dalsze Pana wsparcie w kolejnych latach i dziesięcioleciach istnienia Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

Sekretarz Generalny
Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk

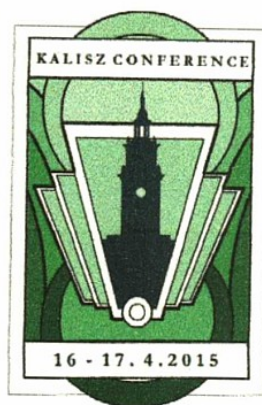
Dr Iwona Barańska

Prezes
Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk

Prof. nadzw. dr hab. Krzysztof Walczak

Kalisz, dnia 18 listopada 2017 r.

**(RE)CREATING HISTORICAL TOWNS AND CITIES: NATION, POLITICS, SOCIETY IN POST
1914 URBAN RESTORATIONS**

**(OD)BUDOWA MIASTA HISTORYCZNEGO: NARÓD, POLITYKA, SPOŁECZEŃSTWO
A REKONSTRUKCJE OŚRODKÓW ZNISZCZONYCH
W CZASIE I WOJNY ŚWIATOWEJ**

International Conference / Konferencja międzynarodowa

PODZIĘKOWANIE

Pracownia Historii Sztuki i Kultury Artystycznej Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk
składa najserdeczniejsze podziękowania

Pani / Panu

.....*Makeremu G. Szyn'skiemu*.....

za merytoryczną i efektywną współpracę w projektowaniu i organizowaniu konferencji w ramach
działań Pracowni Historii Sztuki i Kultury Artystycznej KTPN w latach 2013-2015. Dziękując
za aktywną pracę przy przygotowywaniu sesji oraz wydarzeń towarzyszących wyrażamy
przekonanie, że zebrane przez nas wspólnie doświadczenia organizacyjne i naukowe zaprocentują
nie tylko w Państwa życiu naukowym i zawodowym, ale i zaowocują kolejnymi wydarzeniami,
organizowanymi przez naszą Pracownię.

Kalisz, 17 kwietnia 2015

**On behalf of the Scientific Comitee
W imieniu Komitetu Naukowego**

prof. Krzysztof Walczak

**On behalf of the Organizers
W imieniu Organizatorów**

dr Iwona Barańska